

KAREL CUBECA
TAJEMSTVÍ
SKRYTÉHO
KLÁŠTERA

Doporučujeme
pro čtenáře
Wilbura Smitha

KIOKAN

edice
KIOKAN

KAREL CUBECA

TAJEMSTVÍ
SKRYTÉHO
KLÁŠTERA

 edice
 KLOKAN

Copyright © Karel Cubeca, 2008
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

© Karel Cubeca
Redakční úprava Alena Zatloukalová
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Elektronické formáty Dagmar Wankowska
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-
Místek, v edici Klokán, 2008
shop@alpress.cz
První vydání 2009

ISBN (pdf) 978-80-7543-153-0

*Věnuji manželce Ivaně
a našim dětem Petře, Davidovi a Danielovi.*

Předmluva

„Chceme-li se stát opravdu šťastnými, musíme si uvědomit, že vše podstatné v tomto světě se odehrává v tichu. Jakým způsobem ke klidu dospějeme, je čistě naší osobní záležitostí. Zdravé myšlení je tiché a beztvaré. Myšlení je jako vzduch. Proudí, převaluje se, občas burácí a někdy lenivě odpočívá. Foukneme-li svoji mysl do balonku, stane se balonkem, foukneme-li svoji mysl do vody, stane se vodou, foukneme-li svoji duši do konvice s čajem, stane se čajovou konvicí. Vyprázdníme své duše i svou mysl. Čím více je vyprázdníme, tím bohatší budou. Buďme vzduchem, přátelé.“

„Země je bohatá a krásná, i my jsme bohatí a krásní, protože jsme její součástí. Chceme být šťastní? Zhluboka se nadechneme a vydechneme, zavřeme oči a představme si, čím pro nás je štěstí. Je dostupné, stačí se ho jen dotknout.“

„Materiální věci těší pouze povrchního člověka, protože jejich existence je dočasná. Žijme ve vyšší realitě, těšme se z věcí, které jsou trvalé. Těšme se z porozumění a z lásky. Máme oči, které vidí, máme uši, které slyší, máme hlas, kterým můžeme rozdávat dobrou náladu a radost. Máme ruce, kterými můžeme pohlédit, a máme ústa, kterými se můžeme smát. Co více si přát? Už samotná možnost užívat svých tělesných ústrojí je štěstím.“

Karel Cubeca, Martin Kent, Mistr Čching

Celé letadlo se chvělo, jako by už se stejnou nedočkavostí, kterou zažívala většina pasažérů, chtělo opustit pevnou zemi a zamířit nahoru do oblak.

Šlo o úplně nový britský dopravní turbovtulový letoun Bristol Britannia, vyvíjený od konce čtyřicátých let 20. století. Od roku 1952 byl tento typ letadla zalétáván a nyní, v roce 1957, byl konečně zaváděn do komerčního užívání.

Martin Kent, pětadvacetiletý mladík, stejně jako dalších čtyřicet pasažérů, zažíval směs pocitů, jimž vévodila zvědavost smíšená s velkou dávkou nervozity. Pokud vše půjde tak, jak má, čekala ho dlouhá cesta s několika mezipřistáními, zahajovaná odsud z amerického Texasu, aby našla cíl v dalekém čínském Pekingu.

Martin Kent seděl v pohodlném sedadle nového stroje, byl obličejem přitisknut na okénko a se slzami v očích sledoval svoji manželku stojící na balkoně odletové haly.

Věděl, že jeho křehká žena pláče a že stejně jako on zažívá muka z představ odloučení, které je na dlouhých šest měsíců čeká. Snažil se mávat, ale pochyboval, že by ho mohla na tu dálku v okénku zahlédnout. Přesto pravou rukou mával a současně levou rukou utíral okénko, neustále se rosící jeho horkým dechem.

Žena na balkoně držela za jednu ruku šestiletého chlapce a na druhé ruce houpala asi dvouleté děvče. Třetí dítě nosila pod srd-

cem. Vypadala jako proutek a Martin si znovu kladl otázku, zda nebyl přece jenom příliš sobecký, když se rozhodl svoji rodinu na čas opustit.

Manželka vypadala tak zranitelně, tak křehce, tak bezradně, a děti tu scenerii bezbrannosti v celé té mizérii loučení ještě dokreslovaly a zvýrazňovaly...

Martin nikdy nemohl pochopit, kde se v tom ženském stvoření, které mu přivádělo na svět potomky, bere nekonečně hluboká studna lásky, od níž se mu nyní tak těžce odházelo.

Jenomže nutně potřebovali peníze, a kdo jiný než muž nese zodpovědnost za to, aby byla rodina řádně zabezpečena a mohla poskytnout svým dětem alespoň základní komfort pro dospívání?

Zdravé bydlení, dům se zahradou, kvalitní soukromou školu, návštěvy kulturních akcí, sportovní vyžití, to všechno své rodině dopřeje, až se vrátí.

Šest měsíců odloučení je sice dlouhá doba, ale po zralé úvaze dospěl k tomu, že je to současně i nesmírně nízká cena za výhody, které následně jeho ženě, jeho dětem, a koneckonců i jemu samému přinese pracovní příležitost, kterou se jal využít.

Najednou se letadlo začalo otřásat mnohem více než dosud, ozvalo se burácení a čtyři vrtule se začaly zběsile otáčet, jako by do nich odkudsi foukla nespoutaná vichřice.

Stroj Bristol Britannia Series 300 začal rolovat na startovací dráhu a všichni pasažéři věděli, že touha plechového krasavce po vzletu bude za chvíli ukojena.

Letuška procházela mezi sedadly a kontrolovala upnutí bezpečnostních pásů. Pak najednou kdesi zmizela, následně se ozval ještě mnohem větší rachot než před chvílí, doplněný navíc zvláštním hvízdavým zvukem.

Letadlo se teď chvělo ještě intenzivněji, aby se za okamžik jako nedočkavý dravec rozběhlo sprintem po startovací dráze, vzletlo a zařizlo se do oblohy svými stříbrnými křídly.

Martin celou svojí bytostí vnímal rostoucí rychlost stroje. Burácení motorů přecházelo v hluboký hukot, z něhož zaléhalo pasažérům v uších. Zdálo se, že letadlo se stoupající rychlostí míří

k jakési poslední křeči, která ho za doprovodu strašlivých zvuků roztrhne na tisíce kusů. Nic takového se ovšem nestalo, naopak.

Jakmile bylo dosaženo vzletové rychlosti, stroj se zhoupł a le-hounce, skoro neznatelně, začal stoupat vzhůru a vzdalovat se pevné zemi.

Martin ještě na okamžik zahlédl drobné postavičky na balkoně odletové haly a představil si, jak bude krásné, až se sem za půl roku vrátí a až všichni, tedy on a jeho nejbližší, začnou nový život.

Letadlo stoupalo vytrvale výše a výše, v uších zaléhalo úplně všem, a proto všichni cucali lehce nakyslé bonbony a horlivě polykali, aby namáhaným ušním bubínkům alespoň trochu ulevili od tlaku, který na ně působil.

Letiště zmizelo kdesi v hloubce, přesto Martin ještě několikrát do okénka zamával jenom tak, pro čisté svědomí.

Stydl se za slzy, a proto si je hřbetem ruky otřel, aby postarší dáma sedící vedle něho neměla pocit, že vedle ní sedí jakýsi rozlítostněný slaboch.

* * *

Sherry Kentová sledovala vzdalující se letadlo a hrdlo se jí sevřelo úzkostí a lítostí.

Až teď si opravdu uvědomila hroznou skutečnost, že její muž mizí pryč a ona zůstává na všechno sama.

Šest měsíců není v normálním životě až tak dlouhá doba, ale když si představila, jak dlouho bude přinucena čekat, než se Martin vrátí, zdálo se jí takové časové období téměř rovné nekonečnosti.

Nechtěla stresovat děti, jenomže nedokázala udržet nervy na uzdě.

Ramena jí začala pošukávat a nával lítosti byl najednou tak silný, až se nahlas rozplakala. Člověk si neuvědomuje sílu pramenící z toho, že žije s jiným člověkem, o kterého se může opírat a kterému současně on sám oporu poskytuje. Naplno si uvědomí společnou vazbu až tehdy, když o toho druhého, s nímž spojil svůj osud, přichází.

Šest měsíců sice není věčnost, ale není to ani nepatrná chvíle. Teď musí odolávat světu a jeho nástrahám sama a navíc pečovat o děti.

Té představy se děsila. Co kdyby se jí něco přihodilo? Kdo pak ochrání ty malé človičky, které společně s Martinem přivedli na svět?

„Mami,“ zvedl k ní oči malý synek, „ty pláčeš? Přece jsi říkala, že táta se brzy vrátí a nemáme být smutní.“

„Já vím,“ pustila mu ruku a pohladila ho po vlasech. „Holky už jsou takové, že často brečí, a já jsem taková ubrečená velká holka. Samozřejmě že se táta brzo vrátí, neboj se. Jenom mi přišlo líto, že nějakou chvíli budeme sami.“

„Kolikrát se vyspím, než se vrátí?“

„Zhruba sto smdesátkrát. Takové číslo ještě neznáš. Mám nápad. Víš jaký?“

„Ne,“ zavrtěl malý Martin hlavou.

„Zamávejme ještě tátovi a pojdme, něco si koupíme, a až se táta vrátí, budeme mít pro něho krásné překvapení,“ usmála se přes slzy a všichni tři ještě chvíli mávali tečce, která mizela kdesi v oblacích.

Zamířili do obchůdku se suvenýry, který byl v odletové hale zastrčený až v rohu u záchodů, a když vešli dovnitř, Martin nadšeně vypískl: „Koupíme mu dárek a pošleme ho...“

„Počkej,“ přerušila ho matka, „nic mu posílat nebudeme, dárek mu sami vyrobíme a dostane ho na uvítanou, až se vrátí.“

„A proč jdeme do obchodu, když dárek sami vyrobíme?“

„Podívej,“ vzala do ruky velký sešit vázaný v kůži. „Líbí se ti?“

„Jo,“ přikývl.

„Koupím ho,“ usmála se spokojeně. „Stránky rozdělíme na čtvrtiny, napíšeme tam data každého dne, po který bude táta pryč, aby sešit vypadal jako kalendář. Každý uplynulý den večer si sedneme, datum toho dne přeškrtneme a ty do čtvrtinky namaluješ malý obrázek o tom, co se ten den stalo. Až se táta vrátí, bude vědět o všem, co důležitého jsme zažili. Je to dobrý nápad?“

„Jóóóó,“ zavýskl Martin nadšeně, „ale kup mi i pastelky, ty staré už jsou ostrouhané.“

Sherry postavila na zem dceru, která chtěla ovšem hned zpátky na ruce, usmála se na prodavače a zeptala se: „Kolik platím?“

„Osm dolarů,“ opětoval úsměv, ale v tu chvíli Sherry protáhla obličej.

„To přesahuje naše možnosti,“ pokrčila rameny a vrátila se šit na své místo.

„Někde v papírnictví koupím obyčejnější,“ pokrčila rameny provinile a pohlédla na Martina.

„Mamíí,“ zakňoural, „vždyť to byl dárek pro tátu. Kup ho, prosím tě.“

„Tolik peněz nemáme,“ pohladila ho po vlasech, „abychom mohli rozhazovat.“

„Plo tátu, mamí, plo tátu, kup ho. Más penízky, más,“ přidala se k bratrovi malá Sherry.

„Ale ty penízky máme na jídlo a na oblečení. Pojdme, děti, tohle není obchod pro nás.“

„Počkejte, madam,“ naklonil se k ní prodavač. „Jestli děti chtějí dárek pro tatínka, nekažme jim radost. Co byste řekla třem dolarům?“

„Ale to...“

„Máte krásné děti, a když mají tátu tak rády...“

„Dobře, tři dolary je více než slušná cena, jste velice laskavý,“ vytáhla peněženku a zaplatila.

„Táta bude mít radost, až se vrátí,“ těšil se Martin nahlas.

„Bude mít ladost, velikou ladost,“ opakovala po něm malá Sherry nadšeně.

„Už mě z vás bolí hlava,“ usmála se máma na své děti. „Jenom abychom měli kvůli vaší lásce k tátovi co jíst.“

„Milovat znamená trpět,“ pronesl prodavač moudře. „Ale to se týká spíše lásky k ženám, promiňte.“

Sherry se na něj podívala a pokývala hlavou, aniž jí v tu chvíli napadlo, jak byla jeho slova *milovat znamená trpět* v její situaci prorocká.

„Láska je děvka proradná,“ zabručel navíc prodavač poté, co odešli, a mávl rukou. „Nejdříve člověka oblouzní, pak ho spoutá a nakonec jej vysaje jako upír.“

Pečlivě upravený Číňan sledoval uhrančivým zrakem dvojici žen a v náhlé touze si skoro na samé hranici bolestivosti začal mačkat prsty.

Když se ozvalo zoufalé zapraskání přetížených kloubů, polekaně cuknul rukama a rozhlédl se.

Naštěstí si ho nikdo nevšímal, protože všichni byli natolik fascinováni mrtvými těly kolem, že podobné projevy živého těla nemohly jejich pozornost ani v nejmenším upoutat.

Představa, že by se mu podařilo obě přitažlivé ženy, stojící kousek od něho, dostat do své moci a pak povolit uzdu nezkrutným vášním, mu rozbušila srdce.

Na rozdíl od vystavovaných mrtvých exemplářů byly tyto ženy plné života, jehož oddělování od tělesných schránek patřilo k jeho jediné vášni. Vášni schopné hasit žár, který jej uvnitř čas od času spaloval.

Pcheng Čen byl vzdělaný a dokázal se vzácně ovládat, měl vybrané chování a hluboké vědomosti o etice, filozofii, sociologii i historii a vlastnil diplom přední britské univerzity.

To ovšem nic neměnilo na tom, že jeho zvrácená a nemocná duše toužila po dalších a dalších obětech, jinak se začínala kroutit a svíjet podivnou bolestí, jejíž výtrusy mu jako černý pudr zanášely celý organismus.

Byl si vědom nenormálnosti svých duševních pochodů, nicméně díky nim časem dospěl k zajímavému druhu podnikání, kdy část lidí, které unesl a nepotřeboval k ukájení svých zvrácených tužeb, prodával jako zboží dál. Koncesi na podobnou činnost by mu nikde ve světě nevystavili, ale to jej netrápilo.

Obchod mu přinášel obrovské zisky, jejichž výše samozřejmě korespondovala s vysokou mírou rizika, ale s tím se nedalo nic dělat.

Pcheng Čen nezabíjel své oběti z pouhé krvelačnosti, on je zabíjel z pudu sebezáchovy, protože kdyby tak nečinil, nemohl by dále žít a musel by zřejmě zabít sám sebe.

O tom byl přesvědčen, a proto bojoval se svojí možnou smrtí tím, že jí přinášel a skládal k nohám cizí oběti. Tím uspokojoval její žádostivost a za to ho smrt nechávala přežívat.

Měl za sebou desítky umučených žen, ale čínské ženy už Pcheng Čena ani jeho představu o rozkoši neuspokojovaly, jejich bolestný křik dávno dostatečně neulevoval jeho nitru od strašlivé vnitřní trýzně a černý pudr niterné bolesti mu jako pavučina ze sazí postupně spoutával nejenom tělo, ale i vědomí.

Dostával záchvaty strachu z toho, že smrt jeho dary přestane přijímat a vybere si k hostině jeho samého.

Měl ze smrti panickou hrůzu a snad proto ji kolem sebe tajně šířil tím nejméně vybíravým způsobem, jakého byl schopen.

Mystériem smrti a zoufalá snaha uniknout svému prokletí ho nyní přivedly do Evropy, kde zamýšlel nalézt účinnější lék na svoje trápení, než byl ten, kterého si dosud dopřával.

Rozhodl se nasytit hydru své zvrácenosti obětí dosud nevidanou – bílou ženou.

Stal se otrokem té představy a splétal nejrůznější strategie a plány, které by mu umožnily získat takový exemplář s bílou pokožkou a s evropskými rysy.

V tuto chvíli měl veškeré cesty a předpoklady k naplnění svého snu připraveny a zbýval poslední krok: Vybrat si vhodnou oběť, unést ji do skrytého kláštera v horách uprostřed Číny, tam ji položit na oltář zvrácenosti a rozsvítit ji jako zářivý měsíc nad temnou nocí. Měsíc, který mu umožní zase chvíli volněji dýchat a očistit duši od nánosů bolesti.

Neočekával za to žádnou slávu, nechtěl té bílé ženě prvoplánově ublížit, její smrtí toužil vykoupit jediné: *svůj klid*.

Chtěl jí použít pouze jako léku, který mu umožní dál procházet tímto světem, který měl rád, který miloval, ale kterého se současně i bál a kterým byl bůhví proč trýzněn.

Je smutným faktem, že ve světě se mnohem snáze snáší cizí neštěstí než neštěstí vlastní, a Pcheng Čen tu myšlenku ještě svým způsobem zdokonalil.

Podle jeho mínění cizí bolest a cizí neštěstí osvobozuje, kdežto vlastní bolest spoutává a působí muka. On toužil po osvobození sebe samého. Nic víc nechtěl.

Až bude bílou ženu provázet na její cestě ke smrti, budou její slzy jeho úsměvem. Čím více budou jeho ruce ženu drásat jako pálivá žihadla, tím více ucítí jeho zmučená duše sladkou a opojnou chuť medu.

Pcheng Čen, aniž si to uvědomoval, byl těžce duševně nemocen, ale umně skrýval svoji touhu ubližovat za zástěrkou až přehnané zdvořilosti.

Byl jako kobra. Úlisný, klidný a nevtíravý, ale nesmírně chtivý.

A ta chtivost se projeví, až přijde čas. Vybuchne náhle v jediném okamžiku, až mu bude oběť bez sebemenší naděje k útěku vydána na milost. Na tu chvíli se nesmírně těšil.

Na jakou milost, ušklíbl se, na nemilost. A čím větší nemilost, tím větší rozkoš.

* * *

Eva Irvingová stála před lidským tělem, jemuž pletivo obnažených svalů, nervů, tepen a cév již nikdy nemohlo umožnit to, co činí člověka člověkem – život.

Psal se 10. květen roku 2007 a podobnou výstavu, na kterou stály dlouhé fronty zájemců o vstup, ještě Praha nezažila.

Velký sál pražské Lucerny vystavoval pod názvem Bodies (*Těla*) dvacet dokonale preparovaných lidských těl naaranžovaných do nejrůznějších pozic a poloh.

Mezi těly procházeli nejen návštěvníci, ale i mladí medicí z lékařské fakulty Univerzity Karlovy a poskytovali zájemcům výklad o lidské anatomii.

Lidé, z nichž se po smrti staly výstavní exponáty, žili kdysi v Číně, a od svých kolegů z Lékařské univerzity v Da-li-anu je získal profesor Roy Glover z Michiganské univerzity v USA.

Proti výstavě ostře protestovalo mnoho významných osobností, postupně se přidaly nejrůznější spolky a církve, ale tím výstava získala ještě větší věhlas, přitažlivost a atraktivnost.

Stal se přesně opak toho, co protestující zamýšleli. Zájem o výstavu neslábl, ale naopak sílil.

Odpůrci výstavy argumentovali obscénností, neetičností, vyvoláváním pokleslé senzace, nedůstojností při vystavování mrtvých těl, nesmyslností stylizace mrtvol do „živoucích“ pozic sportovců či tanečníků. Majestát smrti nemůže být nahrazován podívanou, která z něho dělá cirkusovou atrakci přístupnou za pár korun, tvrdili.

Mnohé z návštěvnic výstavy vůbec otázku etiky neřešily, ale uvědomovaly si zvláštní paradox: Neexistuje dieta, která by byla schopna odstranit veškerý tuk z těla, až na kúru doktora Roy Gloverera. Jak jen to dokázal udělat, že z lidských těl vytvořil sochy odhalující samu podstatu fyzického složení našich těl, aniž na svalech uvízly nějaké chuchvalce tuku?

Výstava je zavržení hodná a barbarská, psaly noviny, je to odporový a největší útok na důstojnost lidské bytosti v dějinách celé naší civilizace! Dali ti mrtví lidé vůbec před smrtí souhlas k tomu, aby jejich těla byla preparována a vystavována před zraky milionů lidí na putovní výstavě? Věděli ti lidé, že jejich tělesné schránky se po smrti stanou komerčním artiklem vydělávajícím svým majitelům spousty peněz?

„Nechutná show a pastva pro zevlouny,“ odplivovali si mnozí.

„Úžasná osvětová akce a nesmírně zajímavá sonda do podstaty fungování tělesných schránek, které umožňují lidem život, jsou-li ještě funkční všechny jejich životní pochody,“ pochvalovali si naopak příznivci výstavy.

Lidské ostatky byly vystaveny tak, jako by šlo o nejcennější sochy galerie SVĚT, jejíž nedílnou součástí jsme i my všichni. V této souvislosti tak trochu ztrácelo na významu, zda na někoho působila vystavená těla morbidně a odpudivě a na jiného poučně a přitažlivě.

Lidé jsou zvědaví a touha uvidět a zkoumat lidské tělo zevnitř nemá nic společného s voyeurismem. Každý z nás je hnán touhou poznávat nepoznané, a kdo kromě lékařů ví, jak vlastně vypadáme *uvnitř*?

Je fascinující překonat na chvíli přirozený strach ze smrti a přinutit svoji mysl k hlubokým úvahám o podstatě nejen fyzické existence, ale o podstatě existence vůbec.

Jistě. I na této výstavě se našla mezi návštěvníky řada nechutných čumilů přemýšlejících pouze nad tím, jaká tragédie stála u skonu vystavovaných těl, čím ti lidé byli za svého života a co předcházelo jejich současnému údělu. Kde se narodili, kde vyrůstali, kdo je měl rád a kdo je nenáviděl? Koho milovali a kdo miloval je? Co prožívali, když jejich těla ještě ovládala vůle a lidská mysl?

Odpůrci a příznivci výstavy se nebyli schopni domluvit a zatím, co se oba tábory střetávaly v médiích a obhajovaly svá stanoviska, stála dlouhá řada zájemců o vstupenky před pokladnou a výstava v poklidu za neutuchajícího zájmu veřejnosti pokračovala dál.

* * *

Pcheng Čen se postavil nedaleko Evy Irvingové a s překvapením se zaposlouchal do její skvělé angličtiny.

Konečně narazil na někoho, kdo nemluví nesrozumitelnou tvrdou hatmatilkou zdejšího malého národa, který kdysi obsadil území rozkládající se uprostřed Evropy a vybudoval zde mimo jiné docela zajímavé město s úžasnou historickou atmosférou.

Pcheng Čen se pousmál neznatelným pohrdlivým šklebem. Evropané se bůhví proč považovali vedle Američanů za nejvyšší lidské společenství, ačkoli nedokázali ani to nejtriviálnější – sjednotit se, zavést jednotný jazyk, nastolit skutečnou spolupráci a omezit vzájemné hašteření.

V Číně, zemi nebeského draka, tomu bylo jinak, čínští panovníci měli zpravidla dostatek sil k tomu, aby sjednali trvalý pořádek a řád, což po nich přebrali jako jisté dědictví i moderní panovníci typu Mao Ce-tunga, ať už se tvářili demokraticky či autoritářsky.

Pcheng Čen měl v souladu s Konfuciem jasno v jednom: *Vládnout je jako lézt na strom. Čím výše se člověk vyšplhá, tím více se obává toho, co je dole.* A tím více dělá všechno, co

může, aby se už dolů nikdy nemusel vrátit, doplnil si Konfuciovu moudrost vlastní úvahou.

Pcheng Čen lezl nahoru proto, aby se stával silnějším a silnějším a aby našel a získal vyšší podíl moci samého nad sebou i nad vším kolem. Věděl, že jednou v budoucnu neunikne strmému pádu, ale taková představa jej nijak neznepokojovala, neboť ve svých úvahách vycházel z čínského historického myšlení, které pojímá čas cyklicky – pohne-li se to, co je dole, směrem vzhůru, pohne se zase to, co je nahoře, směrem dolů.

On stoupal zatím směrem nahoru a hodlal si své cesty užít. Až se jeho pouť jednou nachýlí k pádu dolů, pak už nebude čas užítvat si. Pád trpně přijme a s pokorou nechá věcem volný průběh.

Přál si, aby byl jeho sestup pádem absolutním až na samé dno, pod kterým si představoval rychlou a bezbolestnou smrt.

Jestliže Evropané ustrnuli na primitivním pojmání času jako přímém toku vpřed, pak Číňané pochopili tajemství času lépe a šířeji. Naučili se vnímat současně minulost i přítomnost, aby se stali pány budoucnosti.

Filozofa Konfucia Pcheng Čen miloval a uvědomoval si, jak jej jeho učení inspiruje a naplňuje. Přitom se Konfucius nikdy nepodíval jinam mimo oblast Severočínské nížiny a přesto dokázal s přehledem popsat ve své filozofii celý svět, celý vesmír.

Pro Konfucia znamenaly Střední čínské státy vzniklé v letech 1500 až 1045 před našim letopočtem ohraničený životní prostor pouze pro jeho tělo, nikoli pro jeho duši.

I Pcheng Čen toužil dát své duši křídla, aby se vyvázal z hranic tělesnosti. Chtěl růst, neboť růst je opojně přitažlivý, chtěl růst tak, jako rostla po staletí a tisíciletí celá Čína, která se ze Středních států zvaných „*Čung-kuo*“ rozpínala především k jihu a rozrostla se do nebyvalé velikosti, přestože stále nese staré označení „Říše středu“, moderněji a pro svět srozumitelněji – Čína.

Když se Pcheng Čen zamýšlel nad čímkoli jiným než nad sebou, byl neobyčejně vnímavý a bystrý, působil jako pozorný a přemýšlivý intelektuál.

Jakmile ovšem sklouzla jeho pozornost k němu samému, nacházelo jeho myšlení ve svém nitru jenom stále více nena-

sytnějšího draka tolik nepodobného nebeskému draku symbolizujícímu věčnou a neporazitelnou „Říši středu“.

Pcheng Čenův vnitřní drak měl v sobě cosi apokalyptického a v mnoha ohledech podobného ničivému uragánu, jehož krocení vyžadovalo po ubohém Pcheng Čenovi stále brutálnější a brutálnější trýznění svých obětí.

Intelektuální vyspělost se tak uvnitř Pcheng Čena snoubila s nelidskou krutostí, kterou nedokázal korigovat, ale kterou uměl skvěle skrývat až do chvíle, kdy jí mohl v ústraní povolit řetězy a nechat událostem volný průběh.

Nyní sledoval nenápadně, ale pozorně Evu Irvingovou i s její přítelkyní. Přítelkyně nabádala Evu vždy, když sklouzla k nesrozumitelné slovanské hatmatilce, ať mluví anglicky, neboť potřebovala „practice“, jak žvatlala s podivným přízvukem.

* * *

„Je hnusné snažit se vyvolat dojem, jako by kostry potažené obnaženým svalstvem hrály tenis, basketbal či šipky,“ špitla drobná černovláska a přítelkyně Evy Irvingové. „Jak jen to mohli těm ubožákům udělat? Kdyby ti lidé věděli, co je po smrti čeká, jistě by nikdy s něčím podobným nesouhlasili.“

Eva pokrčila rameny: „Strávila jsem s manželem pár let v Kibeře, to je slum v Africe, kde se člověk střetává pouze s tou největší bídou, jakou si vůbec dovede představit. Devadesát procent obyvatel slumu by bez jakýchkoli problémů podepsalo souhlas komukoli s čímkoli, co by chtěl dělat s jejich těly po smrti, jenom kdyby si mohli ti chudáci alespoň trochu vylepšit živoucí současnost. Měli jsme v Kibeře malou nemocnici a možná proto mě pohled na preparovaná lidská těla nechává chladnou. Byli jsme svědky nekonečného utrpení lidí, které je tisíckrát strašnější než to, co pociťuješ při sledování těchto vystavených těl. Lidé v Kibeře byli totiž živí a život...“

„To nemyslíš vážně!“

„Myslím, Dito. Tisíckrát intenzivněji jsem prožívala smrt v případech, kdy mi lidé umírali v náručí. Panoptikum organické hmoty kolem, to už nejsou skuteční lidé, to je jenom hmota, ne-

jde o nic víc než o podivuhodně stylizované sochy vytvořené z organického materiálu, uvádějící nás svojí realností v úžas...“

„Nesnesla bych, aby někdo nahlížel do mého těla jako do nějaké pouťové atrakce, ať už za mého života nebo po smrti,“ otfásla se nad nepřijemnou představou Dita.

„Lidská těla jsou ve své podstatě jedno jako druhé a je vlastně fuk, nahlíží-li někdo do tvého těla nebo do těla někoho jiného. Všichni návštěvníci výstavy tohle vědí a fascinuje je právě skutečnost, že nahlížením do jiného těla nahlízejí jakoby do sebe, ať už se to někomu zdá vkusné a jinému nevkusné. Ale říkám ti: Tohle jsou jenom sochy, nic víc. Podle mého názoru opravdu nezáleží na tom, jestli naše těla po smrti rozřežou, stáhnou z kůže, pochovají v truhle nebo spálí v prach a rozpráší na louce.“

„Mně to jedno není a myslím si, že ty, kteří tuhle výstavu připravili, by měli exemplárně potrestat.“

„Proboha, Dito,“ zakroutila hlavou Eva, „říkám ti, že tohle nemá s živými lidmi nic společného, jsou to jenom mrtvé schránky, nepoužitelné vraky, je to šrot na šrotovišti, umně upravený, ale nic víc! Z větší části jde o silikon, mumifikátor Roy Glover nechá mrtvolky ležet pár měsíců v acetonu, aby z nich vytáhl veškerou vodu, a pak docela jednoduchým způsobem místo zmizelé vody vpraví do těl silikon. Postavy před námi jsou silikonové sochy, jejichž základem se stala skutečná, kdysi žijící těla, ale kdybys přemýšlela do důsledků, všechna organická hmota kolem nás, půda, rostliny, živočichové, všechna ta hmota už byla mnohokrát součástí lidských těl, jenom se nekonečně recykluje.“

„Silikon nesilikon, já si připadám jako v pekle,“ zakryla si Dita rukou oči, když zrovna pohlédla na tělo ženy, naaranžované s rukama v bok. Tělo ženy mělo otevřené břicho tak, aby si zájemce mohl dobře prohlédnout její reprodukční orgány. „Fuj,“ dodala, „na tohle nemám žaludek.“

„Pokud se na něco odmítneme podívat, to ještě neznamená, že to není, neexistuje. Neblázni, Dito. Jenom si všimni, jak jsou všechny ty exponáty lesklé, jako by byly zhotoveny z umělé hmoty nebo z vosku. Vlastně se nijak moc neliší od postav vystavovaných v běžných muzeích voskových figurín. Jenom tady jsou těla vytvořena částečně ze silikonu a ne z vosku.“

„Stejně se cítím jako v pekle,“ vzdychla Dita.

„Někdo říká, že život je existence v ráji,“ usmála se Eva.

„Pak tedy tahle výstava je peklem v rajske zahradě,“ konstatovala Dita, „a nechápu, že jsi schopna se v tomhle pekle smát. Mně se zdá, že mám mozek úplně svraštělý bázní a hrůzou.“

„No,“ zamyslela se Eva nahlas, „svraštělý ho mít trochu můžeš, protože mozek se skládá převážně z tekutin a tuků – lipidů. Proto se právě mozek strašně obtížně preparuje a po preparaci je to opravdu jenom hrouda přesně vytvarované umělé hmoty s mímim původní tkáně.“

„Já prostě cítím strašnou úzkost a bojím se, že budu mít v noci děsivé sny,“ vzdychla Dita. „Neměla jsem sem chodit, pojďme pryč. Mám tušení, že tahle zatracená výstava ubožáků, kterým kdosi odepřel posmrtný klid, mě přivede do neštěstí. Představovala jsme si výstavu úplně jinak.“

„A jak?“

„Ne tak neeticky, krutě, zploštěle, vulgárně, neuctivě. Nedá se to vydržet. A je mi úplně jedno, jestli jsou ti lidé Číňané, Američani, Britové nebo Francouzi, mě to odhalování lidského nitra pobuřuje.“

„Lidské nitro nikdy nehledej v těle, ale ve vědomí,“ upozornila ji Eva, „a vědomí už nemá po smrti se svým tělem vůbec nic společného. Tady jde jenom o prostou ukázkou lidské anatomie a stylizaci lidí do pozic, v nichž se kostra či svalstvo při určitých činnostech ještě za života nachází. Ale jinak je to šrotoviště, jak jsem ti říkala.“

Nejraději bych jela do Číny a na místě poznávala život skutečných Číňanů. Určitě bych se o nich dozvěděla mnohonásobně víc než při pozorování těchto mrtvol.“

Dita vůbec netušila, jak závažná slova právě pronesla.

Za oběma ženami se totiž ozvalo perfektní angličtinou pár vět, které předznamenalý část jejich budoucích životních osudů.

„Čína je překrásná moderní země, milé dámy. A já s vámi souhlasím v tom, že správnější je poznávat život než smrt. Život je totiž lanem, které nás vede k celé řadě zážitků a poznání, kdežto smrt je pavučinou, v níž nás pavouk zbaví nejen tělních tekutin, ale i moci nás samých nad sebou. Promiňte mi, že jsem vás po-

slouchal, není to slušné, ale zase je často poučné sledovat, jak vášně jiných mluví o tom, na co máme my sami svůj vlastní názor. Dovolte, abych se představil. Jmenuji se Pcheng Čen a jsem univerzitním profesorem medicíny na Univerzitě Tchun-t'í, přesněji profesorem medicínské etiky. Jsem na této výstavě proto, abych se zabýval problematikou, o které zrovna hovoříte, a tak jsem neodolal a zaposlouchal se, když řešíte téma mojí profesi vlastní.“

„Eva Irvingová,“ otočila se manželka miliardáře Adama Irvinga překvapeně a podala Číňanovi ruku.

Dosud byla sebejistá, ale teď najednou vypadala, jako by byla trochu vyvedená z míry, když se chtěla představit: „Čím já vlastně jsem? Snad ženou podnikatele v těžařském průmyslu a matkou dvou malých dětí. Hovoříte skvělou angličtinou, pane!“

Snad padesátiletý Číňan v dobře padnoucím obleku se po stisku ruky mírně uklonil.

„V každém člověku je spousta věcí, které není vhodné dávat na odív, protože mohou vypadat podezřele. Angličan plynne hovořící čínštinou je stejně podezřelý jako Číňan hovořící slušnou angličtinou.“

„Ale tak jsem to nemyslela,“ zasmála se Eva. „Jenom jsem chtěla říci, že v České republice nenarazíte na nikoho, kdo hovoří angličtinou tak dobře, abyste si nebyl jistý, zda to není Angličan.“

Číňan si ukazováčky laškovně roztáhl a ještě více zešikmil kůži kolem očí a řekl: „Angličanem opravdu nejsem, o tom nemůže být pochyb. Sice jsem se v Anglii mohl narodit a vyrůst, ale narodil jsem se i vyrostl v Číně. Mé rysy jsou průkazem původu, který lze zfalšovat pouze plastickým chirurgem, ale rozhodně nemíním jeho služeb využít. Jsem na svůj původ hrdý.“

Eva s úsměvem přikývla: „Pak tedy před vaší angličtinou smekám, hovoříte skutečně jako rodilý Angličan.“

„Děkuji,“ usmál se.

Eva úsměv opětovala a současně představila svoji kamarádku: „Dita Kohnová, má dobrá přítelkyně, spolužačka z vysoké školy a učitelka angličtiny na zdejší střední škole.“

„Těší mě,“ stiskl Pcheng Čen Dita ruku. „Mohl bych vás pozvat na kávu, dámy?“

„Můj žaludek po téhle výstavě není schopen přijmout ani kapku tekutiny,“ zavrtila hlavou Dita. „Ale posadit se snad na chvíli můžeme, ať si od těch hrůzných těl na chvílku odpočíváme.“

„Lidské tělo je nejkrásnějším a nejdokonalejším zázrakem přírody,“ řekl Pcheng Čen pomalu.

„Záleží ovšem na tom, z jakého úhlu to berete a z jakého úhlu je pozorujete,“ dodala Dita.

„Ano. Váš postřeh je moudrý,“ přikývl Pcheng Čen, „ale ať už se díváte na kámen z kteréhokoli úhlu, vždy zůstane kamenem, ať už posuzujete horu z hlediska její výšky, jejího povrchu či jejího složení, vždycky zůstane horou, a ať už posuzujete člověka jakýmkoli přístupem, vždycky zůstane člověkem.“

„Vidíš?“ otočila se Dita na Evu, „netvrdila jsi mi náhodou, že tihle lidé už nejsou lidmi? Pan Čen jasně říká, že jsou lidmi pořádk.“

Eva se na chvílku zamyslela, pak se otočila k Pcheng Čenovi a zeptala se: „Zůstane hora horou, když z ní někdo vytěží les, vyrube kámen, a aby zachoval ráz přírody, navrší pak z hlíny a kamenů a dalších materiálů nový kopec pouze připomínající původní horu?“

Pcheng Čen nezaváhal ani na okamžik a odpověděl: „Ano. Hora zůstane horou, stejně jako člověk po věky, kdy generace za generací lidí umírá a nová generace za generací se rodí, zůstává člověkem. Hora sice zůstane horou, i když je již jinou horou, stejně jako člověk z následné generace zůstává člověkem, ale člověkem jiným, než byl člověk v generaci předchozí.“

„Já bych si s vámi s radostí kávu dala,“ podívala se Eva tázavě na Ditu, „a co ty? Změnila jsi názor?“

„Já se s vámi posadím, jak jsem říkala, ale kávu si nedám. Nedám si nic, promiňte,“ zatvářila se Dita zkroušeně. „Ale popovídám si s vámi ráda.“

* * *

Gal byl nádherný blondřatý šestiletý chlapec a všude, kam přišel, vyvolával svoji až nakažlivou bezprostředností pozornost.

Jeho tříadvacetiletá chůva Monika Petru byla rovněž blondýnkou, a to velmi atraktivní, dlouhonohou a štíhlou, a když se ti dva objevili na ulici nebo ve společnosti, každý si myslel, že Monika je Galovou matkou. Tak si byli podobní.

Eva Irvingová byla šťastná, že pro Gala sehnala už před čtyřmi lety tuto dívku, která se stala nejen jeho chůvou, ale i starší kamarádkou. Monika se vrátila do Čech z Londýna, kde žila se svým otcem diplomatem, aby zahájila studium na vysoké škole. Nakonec ale z vysoké školy sešlo a Monika si domluvila přes agenturu práci au-pair právě u Evy Irvingové.

„Skvělé,“ pochvalovala si Eva hned zpočátku spolupráci, „jestli nám Monika vydrží, budou obě děti dvojjazyčné a budou hovořit stejně dobře anglicky jako česky. A to jsem si vždycky moc přála.“

Přestože Eva se cítila být světoobčanem, přece jenom vyrostla uprostřed Evropy a přála si, aby i její dvojčata, chlapec a dívka, zvládli jazyk, který byl její rodnou řečí.

Monika byla, mimo svoji jazykovou vybavenost, nesmírně nápaditou dívkou, a tak se s ní Gal a jeho sestra Loe nikdy ani na chvíli nenudili.

Snad jen v jedné věci Eva Monice nerozuměla. Monika nevyhledávala muže, neměla přítele, a jak se zdálo, po žádném ani netoužila.

„Není lesba?“ zeptala se jednou večer Eva otevřeně svého muže. „Nechtěla bych, aby naše děti vychovávala ...“

„Já to na člověku nepoznám, ale myslím, že lesbické sklony nemá, navíc homosexualita není žádná nakažlivá nemoc,“ uklidňoval ji Adam. „Jestli ale chceš, pokusím se zjistit ...“

„Nic nezjišťuj,“ mávla rukou Eva a zvedla varovně prst. „To by se ti líbilo svádět naši chůvu pod záminkou, že jsem ti to vlastně přikázala.“

„No,“ rozesmál se tehdy Adam, „třeba bych v ní probudil spící pudy a bylo by u nás veselo. Někde jsem četl, že žena, která hledá schopného manžela, je nejbezohlednější ze všech šelem.“

Třeba by se v Monice šelma probudila. Každý chlap touží po tom, aby alespoň jednou za život sklátil nějakou šelmu.“

„To si přáli muži v devatenáctém století a jezdili lovit skutečné šelmy do Afriky. Ale ty se jenom bohapustě chvástáš,“ srazila mu tehdy hřebínek. „Myslíš, že zrovna ty bys byl pro ni tím, kým by se dala ulovit, a potom se stal schopným manželem, když by byla nucena poddat se tvým...“

„Evo,“ ztvrdly mu rysy.

„Ježíši, Adame, promiň, tak jsem to nemyslela,“ omlouvala se rychle, „nechtěla jsem ani v nejmenším narážet na to, že jsi neplodný, jenom jsem chtěla...“

„Vždyť je to pravda,“ přerušil ji otráveně, „ale naše děti mám za vlastní. A dělají mě šťastným, věř mi, Gal stejně jako Loe, ať už je jejich biologickým otcem kdokoli.“

„Adame,“ konejšila ho, „přece spolu sdílíme život i všechno, co s ním souvisí. A život v manželství není jenom ložnice a kuchyň. Máme báječné děti, respektujeme se, respektujeme i chyby sebe navzájem, umíme se jim přizpůsobit, vychováváme Gala a Loe, jak nejlíp umíme, a naše rodina žije v hlubokém souladu. Měli jsme odvahu pořídit si ty naše dva drobký s pomocí lékařské vědy a společně jim pomáháme v nesnázích při poznávání světa. Já tě miluji, Adame, takového, jaký jsi, nechci tě měnit za někoho jiného a nechci tě ztratit. A taky se spolu nenudíme, že jo. Tak mi odpusť, jestli jsem se tě nějak svými hloupými řečmi dotkla.“

„Manželství neznamená jenom schopnost snášet se s tím druhým, ale taky znamená shovívavost, sebeovládání, empatii. Víš, Evo, vždycky jsem si myslel, že ženit se je hloupost. Teď když už spolu žijeme dost dlouho na to, abych si udělal názor, vím, že hloupostí bylo to, co jsem si myslel. Nelituji, že jsem si tě vzal, a jsem ti vděčný za všechno, co jsi mi dala.“

Po tomto rozhovoru se milovali déle a vášnivěji než obvykle, a jestli manželství umenšuje vášeň, pak i v něm občas přijdou situace, které přinesou vášeň tak velikou, že ji pocítí naplno nejen těla milujících se manželů, ale i jejich duše.

To všechno se událo už před časem, v tomto okamžiku byla situace jiná v tom, že Adam pracoval v kanceláři své firmy v ji-

hoafrickém Johannesburgu a Eva se pouštěla do rozhovoru s Číňanem Pcheng Čenem na výstavě Bodies ve středoevropské Praze.

Po pravdě řečeno, v roce 2007 už považoval Adam den věnovaný erotice a sexu za zcela výjimečnou událost a někdy dokonce za ztrátu pracovního dne, neboť jeho firma Gold International Mining Company se těšila trvalé konjunktury, potřebovala řídit a usměrňovat, a tak byla Adamova přítomnost ve vedení firmy z jeho pohledu mnohem důležitější než přítomnost v manželčině posteli.

Sharon Adlerová, bývalá asistentka jeho otce, zakladatele firmy, kterou před časem dosadil do ředitelského křesla, byla i nadále skvělou generální ředitelkou, ale bez Adama už by nestíhala celý kolos řídit tak, jak to dokázala ještě před šesti lety. Navíc Adam jí den ode dne více a více připomínal svého otce Jacka Irvinga, kterého upřímně milovala a na něhož nemohla ani pár let po jeho smrti zapomenout.

Nyní se jí zdálo, že prostřednictvím Adama se Jackův duch do firmy vrací zpátky. A to bylo dobře, to jí přinášelo nejenom uspokojení, ale i novou motivaci k tomu, aby firmu vedla k dalším úspěchům a k další expanzi.

* * *

Monika Petru zrovna kreslila s Galem pastelkami obrázků, když jí v kapse zazvonil mobilní telefon.

„Kreslí chvíli sám,“ pohladila Gala po vlasech, „jenom si něco vyřídím.“

Gal přestal kreslit a zeptal se: „Máma?“

„Jo,“ odpověděla mu Monika, když zaslechla v mobilu hlas Evy Irvingové.

Hodinku dvě se zdržím,“ telefonovala Eva, „můžete si s Galem zajít někam na zmrzlinu a sejdeme se ve čtyři u Národního muzea, ano?“

„Jasně, Evo, my už si nějakou zábavu najdeme. Ještě ti dám Gala, chce s tebou mluvit.“

„Mami,“ pronesl Gal rozvážně do sluchátka, „kde jsi?“

„Povídám si s jedním pánem.“

„S jakým pánem?“

„Je to univerzitní profesor z hodně daleké země.“

„Ze země až za mořem?“

„No, dá se to tak říci, z našeho domu v Johannesburgu se tam dostaneš jenom přes moře, ale odsud, z Prahy, by se tam dalo dojet i vlakem nebo autem, ale je to hrozně daleko.“

„A jak se, mami, ta země jmenuje?“

„Čína, Gale, Čína. Budeš se o ní učit ve škole.“

„Pojedeme se tam podívat?“

„Do Číny?“ rozesmála se Eva, „co bychom tam dělali? Ani neznáme jazyk lidí, kteří tam žijí. Nedomluvili bychom se a vy-
padali bychom jako hlupáci.“

„Tak se jejich jazyk naučíme.“

„Gale, ty rošťáku, ty mě vždycky přemluvíš ke všemu, ale čínsky se určitě alespoň já nikdy v životě učit nebudu, věř mi. Je to strašlivě obtížná řeč. Až se čínsky naučíš, tak si do Číny zajedeme, platí? Teď už musím končit, poslouchej Moniku a za dvě hodiny už budu zase s tebou. Pa, ty můj chlape jeden.“

„Pa, mami.“

* * *

„Víte, dámy, o nás Číňanech si svět myslí, že jsme něco jako kolonisté, že jsme násilně obsadili a anektovali Tibet, že kvůli nám spousta lidí a národů strádá. Pravda je ovšem jiná a já se musím smát, když některé úřady ve světě, i u vás v Praze, vyvěšují na protest proti takzvané čínské okupaci Tibetu na průčelích svých domů tibetské vlajky. Čína přinesla do Tibetu pokrok, žádné zpátečnictví. Náhled světa není objektivní, my jsme, obrazně řečeno, poskytli zaostalým Tibetčanům sandály, a ti chytřejší a pokročilejší zjistili, že lépe se chodí v sandálech než naboso. Přesto na nás svět křičí – proč jste je nenechali chodit bosé?“

„Evropa si myslí něco jiného,“ řekla Dita. „Dalajláma se přátelí s naším bývalým prezidentem Havlem a z jejich setkání jasně zní signál: „Nechte Tibet Tibetem, dejte Tibetu svobodu.“

„Víte, co je zvláštní?“ zeptal se Pcheng Čen, „Tibet je marginálním problémem, ale v mnoha zemích se o něm hovoří jako o největším problému Číny. Mohu vás ubezpečit, že o nějakém Tibetu většina Číňanů vůbec neví a neuvažuje.“

„Ale dalajláma ...“

„Dalajláma je velmi moudrý muž, ač ta slova mohou znít z mých úst pokrytecky, je vzdělaný ve filozofii, v psychologii, ale chová se jako prostřáček ve věcech politických a společenských. A chcete další paradox? Já jako pravověrný Číňan mám ve svém osobním kodexu, kterým se řídím, na prvním místě právě citát Jeho Svatosti 14. dalajlámy: *Je velmi dobré pomáhat druhým. Pokud můžeš, alespoň jim neublížuj.* Otázkou je, kde se nachází hranice pojmu *můžeš*.“

„Říkal jste, že jste profesorem lékařské etiky. Zajímá mě, jak vy vidíte svýma očima tuhle výstavu. A co vlastně konkrétně na univerzitě učíte?“

„Lékařská etika se snaží na jedné straně najít, odhalit a poznat příčiny lidského utrpení, na druhé straně pak hledá odpovědi na otázky týkající se vnímání, prožívání a ovlivňování lidské myslí, lidského chování a vůbec prožívání světa ve vztahu k lékařství a léčitelství. Ptala jste se na tyhle vystavované exponáty? Co vám mám odpovědět? Skutečná těla se projevují pohybem, tělesnou aktivitou, vyzařováním tepla, schopností reagovat na podněty mozku a myslí. To, co se odehrává v našem vědomí, nachází své vyjádření skrze gesta, mimiku, řeč, pohyb či strnulost, a současně nám tělo zprostředkovává pro naše vědomí prostřednictvím smyslů důležité informace o prostředí, ve kterém se zrovna nalézáme. Svět, v němž žijeme, s naším vědomím promlouvá prostřednictvím těla. Jinými slovy: Žádný vědec, filozof, dalajláma, papež ani jiný mudrc ještě neodhalil, co to vědomí ve skutečnosti je. My umíme přesně popsat, jak pracuje v mozku ta či ona hemisféra, umíme změřit, jak v mozku fungují jednotlivé procesy, jak jsou propojeny s tělesnými funkcemi, ale čím konkrétním je mysl, vědomí, to ani netušíme. Vědomí nemá tvar, barvu, chuť, váhu, nevoní ani nezapáchá, nedá se vzít do ruky, ale dá se zdokonalovat, dá se ovlivňovat tím, co nazýváme vůlí. Ale je vůle součástí vědomí nebo stojí mimo ně? Drží mysl

na uzdě vědomí nebo vědomí zotročuje mysl? Je mysl diktátorem produkujícím myšlenky a podněcujícím v nás lásku nebo krutost, radost nebo smutek, pohodu nebo utrpení?“

„Mluvíte jako kněz,“ pokývala Dita hlavou.

„Ale je to zajímavé,“ doplnila ji Eva. „Zvláště když si uvědomíme, že všechny lidské skutky vychází z rozhodnutí mysli, a přitom vlastně nevíme, co mysl ve skutečnosti je. Umíme jenom popsat a analyzovat její projevy, nic víc. Plně v této otázce s panem Pcheng Čenem souhlasím.“

„Etika je součástí všech náboženství i většiny filozofických směrů,“ usmál se Pcheng Čen, „a je pravděpodobné, že lidstvo bude pracovat se svojí myslí jenom v té podobě, v jaké se projevuje navenek, protože její podstatu nikdy neodhalí. Většina náboženství odvozuje jádro a charakter vědomí a lidské mysli od Boha, považuje je za odraz jakési vyšší vůle, ale proč tomu tak je? Odpověď je snadná. Protože si neví rady, protože neumí porozumět tomu, čím vědomí je. Ale ať nevypadám nabubřele, já to také nevím, já jen popisuji stav. A ptám se: Jak si různá náboženství vysvětlují lidské vědomí? Jako jakousi podmnožinu vyššího vědomí, která umí odhalit tvar, podobu a strukturu ještě vyššího vědomí, Boha, v jehož jménu si někteří lidé osobují právo nejen vyslovovat soudy, někdy mučit a zabíjet lidi, přikazovat to či ono, ale také nutit celé národy vyznávat určitou víru a dodržovat jisté vzorce chování. Můžeme si být jisti, že skutky vzešlé z takového přístupu budou lidstvu prospěšné?“

„Moment, já se ztrácím,“ pokrčila rameny Dita.

„Já taky,“ pokývala hlavou Eva.

Pcheng Čen cítil nával hřejivého pocitu, který se jeho tělem rozléval jako životodárná esence. Tyto dvě ženy se mu doslova nabízely, měl je jako na zlatém podnose přímo před očima. Jenom je dostat do Číny, do kamenného kláštera daleko od civilizace, a tam si je užít se vším, co k tomu patří! Touhou se mu na čele zaleskly kapičky potu.

Musím na ně pomalu, nabádal se, musím mluvit chytře a zastřeně, složitě a komplikovaně, abych vyvolal zdání vědeckého přístupu k problematice, o níž hovořím. Vědecký přístup není ničím jiným než složitým vysvětlováním jednoduchých pravd, pro-

tože ve světě je prakticky všechno velice jednoduché, jenom lidé tu jednoduchost svými individuálně sobeckými cíli vědomě komplikují. A ženy obdivují muže, kteří dokáží být tajemní a moudří.

Tajemným, moudrým, sečtělým a velice přitažlivým chtěl Pcheng Čen právě v tuto chvíli opravdu být.

„Každé náboženství se zaštiťuje jakousi deklarovanou vysokou úrovní duchovního poznání,“ pokračoval sebevědomě a přece se skromným výrazem ve tváři, „jako by sdělení pravdy o našem vědomí bylo snadné, a přitom skutečné odhalení pravdy o našem vědomí není vůbec jednoduché. Je obtížné a při současném stupni lidského poznání nemožné. Základ všech náboženství ve světě nespočívá v poznání, pramení naopak z neznalosti, z neschopnosti a z nevědomosti. Každý z nás si sám v sobě hýčká svůj světonázor, své vnitřní náboženství, ať už ho odvozujeme z náboženských směrů otevřeně mezi lidmi působících nebo vychází z našich individuálních vnitřních pohnutek. A těžce snášíme všechno, co není v souladu s našimi názory a s naším přesvědčením. Soupeříme s ostatními lidmi, abychom obhájili své vnitřní osobní individuální já, a nejsme-li sami dostatečně silní, odvoláváme se na Boha a svoji slabost skrýváme za jeho iluzorní sílu a moc. A pokud se nás ujme v takovém případě schopný manipulátor, jsme schopni ve jménu iluzorního Boha šířit nesnášenlivost, nenávisť, špatnost a krutost.“

„Náboženství v lidech tlumí to špatné,“ namítla Dita.

„Ano, někdy,“ přikývl Pcheng Čen, „a přece osobně máte téměř fobii z těch vystavovaných těl. Ptám se vás proč? Proč se ostýcháte pohledu na něco, co je přirozenou součástí našich životů? Proč snídáte šunku z kýty vepře, která se od lidské kýty téměř v ničem neliší? Proč pijete vodu, stejnou vodu, která za posledních pár milionů let byla milionkrát součástí a základní stavební jednotkou živočichů, rostlin, lidí, které už dávno semlel koloběh všeho kolem nás? Napadne vás, že vodu, kterou pijete, už pilo tisíce úst před vámi, že ta stejná voda kolovala milionkrát v lidských či zvířecích tepnách a žilách, že byla součástí mozků, srdcí, jater, ledvin, plic nebo střev? Neztrácíte nervy, když si představíte, že voda, kterou pijete, byla už milionkrát součástí zvířecích či lidských exkrementů?“

„Bože,“ hlesla Dita, „takhle neuvažuji, brrrr.“

„Možná právě proto, že na rozdíl od vás takhle mnozí lidé uvažovali a uvažují, chápou mnohé filozofie i mnohá náboženství pozemský lidský život za nečistý, neboť to, co vnímáme a prožíváme prostřednictvím našich těl, je nepřetržitá recyklace, o které hovořila paní Irvingová, jak jsem zaslechl, nepřetržitá čistička, která jede na plný výkon a současně už po věky znečišťuje i čistí všechno kolem nás a v nás. Jenom vědomí stojí jakoby mimo tento proces, mimo tento svět. Nevíme, jak vědomí vypadá, nemůžeme si ho ohmatat, nemá materiální povahu, a co nemá materiální povahu to neumíme prostřednictvím našich smyslů posoudit. Jsme vlastně strádající bytosti, příčinou jejichž strádání je neschopnost poznat a odhalit své skutečné ‚já‘. Přitom jsme pyšní na své myšlenky a rozhodnutí, ačkoli vůbec netušíme jak kdesi v nás vypadá to, co je produkuje. Mozek je jenom prostředek přenosu, který přeměňuje vědomí a naše vnitřní ‚já‘ na vnější skutky a projevy.“

„Chcete říci,“ zamyslela se Eva nahlas, „že vystavené exponáty nemají s tím vnitřním ‚já‘, které dělá z člověka žijící a myslící bytost a dělalo ji i z těch lidí, kteří se stali exponáty, už nic moc společného. To samé jsem Ditě stručněji a jinými slovy vlastně tvrdila také.“

Pcheng Čen přikývl. „Všechny látky, z nichž je tvořen námi vnímatelný svět, jsou pouhým materiálním základem naší existence. Jestli se nejmenší částičky hmoty seskupí do uschlého stromu, do čajového servisu, do lidského kolena nebo do skály nad řekou, to jsou jenom projevy hmoty v různých situacích. Jestliže tato hmota není živá a není přímo zapojena do vztahu s vědomím, pak má neutrální povahu a nás nemusí nijak zvlášť vzrušovat. Neposuzujme proto vystavované odumřelé lidské ostatky v souvislosti s osudy a kvalitou života, jemuž sloužily. Pyšní a samolibí vědátoři mohou sice chrlit etická a morální moudra, já si ovšem myslím, že vystavované exponáty nevyžadují z hlediska etického žádnou větší pozornost. Dětem pohled na odhalenou anatomii může v duševním vývoji ublížit, proto bych výstavu mladším patnácti let nedoporučoval, ale starším výstava může jenom prospět. Celý život se přece snažíme inten-

živně poznávat především sami sebe, ale nejde nám o chápání těla, chceme pochopit zejména svoji mysl, která nám připadá povznesená, kdežto fyzická jsoucnost nám připadá nečistá a impulsivně se před ní uzavíráme a bráníme, protože máme pocit, že naše vědomí, kterého si vážíme, které obdivujeme a před nímž smekáme, je rukojmím těla. Navíc nám na tělesnosti vadí, že tělo stárne, kdežto myšlení stárnutí nepodléhá, ale nakonec ho právě naše stárnoucí tělo udolá a někdy až umučí k smrti. Přesto se ptám: Proč se vyhýbat dokonalému poznání toho, co má k vědomí nejbližší? Nejsme pošetilí v tom, že se chováme jako děti, které nepátrají po tom, proč a na základě čeho něco funguje, ale spokojí se pouze s vnějšími projevy funkčnosti toho či onoho? Svě tělo i své vnitřní *já* si celý život hýčkáme, často podléháme jejich svodům, ale ptejte se. Co je tím *já*? Je jím tělo nebo vědomí? Nebo oboje?“

Eva Irvingová si vzpomněla na svého dávného milence Marka Kingmana a mimoděk ji napadlo, že Mark měl, dokud byl naživu, s tímhle Pcheng Čenem cosi společného.

Ať říkal cokoli, v podstatě s ním nemohla nesouhlasit.

„S jedním člověkem, kterého jsem měla moc ráda, jsem kdysi mluvila o podobných věcech a věříte, že mi ho trochu připomínáte?“

Pcheng Čen se pousmál a řekl: „Celý lidský život je hádankou. Jestli vám někoho připomínám, pak bych se měl ptát – čím? Tělem, myšlenkami, postoji, chováním?“

„Způsobem uvažování.“

„Víte, paní Irvingová, všichni lidé na světě se sobě vzájemně podobají a současně jsou i svými protiklady. Každý člověk je tvořen fyzickým tělem a nemateriálním vědomím. Já si myslím, že jedinou možností, jak začít poznávat sám sebe, je naučit se milovat vlastní tělo, protože právě tělo je jediným hmatatelným výrazem vědomí. Vědomí je cosi neznámého, obaleného kostmi a masem, řečeno velmi hrubě. Naučíme-li se naslouchat pozorně svému tělu, uslyšíme ozvěnu záhady, kterou nazýváme vědomím. Mentální energie proměněná prostřednictvím těla na energii fyzikální a fyzickou je odrazem vědomí. A tantra, což je spíše praktická filozofie než náboženství, nám

napovídá třeba to, že duch, což je jiný výraz pro vědomí, je obrácené tělo a tělo je obrácený duch. Duch je zrcadlem vašeho těla a tělo je odrazem ducha. A když dovolíte propojení nemateriální energie ducha s energií fyzickou a necháte spojenými energiemi prostoupit své tělo, zažijete lásku sama k sobě. Když dovolíte energii ducha prostoupit tělo, zasáhne vás rozkoš a extáze. Když dovolíte energii těla prostoupit ducha, dosáhnete osvětlení a moudrosti. Ale to je, milé dámy, povídání na týdny a na měsíce.“

„Moc mě tahle problematika zajímá,“ řekla Dita, „jenom člověk musí najít čas a prostor k tomu, aby se mohl v klidu zamyslet. Odjet někam na venkov a ...“

„Jestli vám mohu doporučit, dámy, odjeďte někam hodně daleko, kde ztratíte na čas stopy a vazby k dosavadnímu životu. Jen tam očistíte mysl a dojdete poznání. Co takhle přijet k nám do Číny? Co byste tomu řekly? Třeba na moje osobní pozvání zaštitěné jménem naší univerzity?“

„Páni! Tak tohle je nabídka k zamyšlení, moc lákavá nabídka, děkuji,“ odpověděla Eva, „ale mám malé děti, a proto je moje cesta do Číny alespoň pro nejbližší léta vyloučena.“

„Já bych teda jela,“ pokrčila rameny Dita.

Pcheng Čen se usmál a podal oběma ženám navštívenku: „Když si to rozmyslíte, budu v Česku ještě čtrnáct dní. A Čína,“ otočil se k Evě, „je pro děti mimořádně inspirující zemí. Je barevná, hravá, bezpečná, poučná a zajímavá. Já Čínu miluji, víte, my Číňané říkáme, že tělo lze léčit, srdce však nikoli. A věřte mi, že mě srdce vždy bolí, když musím svoji nádhernou zemi na pár týdnů či měsíců opustit. Od stesku po domově, od té podivné bolesti, mě pokaždé vyléčí až návrat domů.“

* * *

„Do Číny?“ zeptal se Adam Irving, jako by nevěřil vlastním uším.

„Ano,“ potvrdila svá slova Eva a sevřela pevněji telefonní sluchátko. „Dita Kohnová by jela s námi. Nešlo by o žádný davový turistický výlet, máme osobní pozvání profesora z univerzity.“

Prostě bychom poznali Čínu opravdu takovou, jaká je, žádné namašlené a rádoby autentické památky nastrčené pro klienty cestovních kanceláří. Taková příležitost se nenaskytne každý den. Udělej si volno, Adame, pojed' s námi, za čtrnáct dnů bez tebe firma nezkrachuje. Stejně ji většinou řídíš po telefonu a je jedno, jestli voláš z Tunisu, z Prahy, z Londýna nebo z Pekingu. A Sharon si oddechne, když tě nebude mít chvíli za zády.“

Adam se chvílku zamyslel a potom tak, jak byl zvyklý, bez vy-
táček reagoval: „Evo, moc rád bych tě doprovázel, ale opravdu to
nepůjde. Mám naplánovány obchodní schůzky, navíc Loe je po-
řád ještě nemocná a máma má svoje roky na to, aby v noci spala
i nespala, vždyť víš, co práce dá nemocné dítě i mladému člověku.
Radši tady na všechno dohlédnu. Tím ovšem nechci naznačit, že
si tvoji cestu do Číny nepřejí. Zvaž ale, jestli má cenu brát s se-
bou Gala, ještě je přece jenom malý. Můžeš ho poslat i s Monikou
zpátky do Johannesburgu, už se mi po něm strašně moc stýská.“

„Právě Gal je úplně posedlý tím, že chce do Číny odletět. Já
bych tu cestu zatím klidně oželela, ale říkám si, když je taková-
hle příležitost...“

„Nechám rozhodnutí na tobě,“ řekl Adam, „ale každopádně si
vezmi s sebou i Moniku, poletíš-li i s Galem, ať máš jistotu, že
kdyby se něco stalo ...“

„Co by se mohlo stát? Moniku samozřejmě vezmu, ale ještě
si nechej projít hlavou, jestli opravdu nechceš do Číny cestovat
s námi. Wanda by dala na Loe pozor, určitě by to zvládla, zase
tak dlouho tam nebudeme. Navíc s námi poletí ještě pan profes-
sor David Kaplický, je to vědecká kapacita a vedoucí katedry fi-
lozofie na pražské Karlově univerzitě ...“

„Evo, znáš mě. Už jsem se rozhodl. Zůstanu doma. Samý profes-
sor, bylo by to na mě příliš intelektuálské a víš, že já jsem spíše
na praktické věci. Pozdravuj Gala, dej na něho pozor a Monika
ať se od něho ani nehne. Jo, a nechej se očkovat. Člověk ni-
kdy neví, co může v daleké cizině chytit. Buďte opatrní prosím
a pravidelně mi volej.“

„Každý den ti pošleme e-mail nebo zavoláme,“ uklidňovala
ho Eva a uvědomovala si, že se začíná do Číny těšit. Gal bude

mít úžasný zážitek a ona vlastně taky. Navíc – bez Adama jí bude sice smutno, ale zase bude mít více osobní svobody.

Profesor Kaplický je světová kapacita a jeho jméno je zárukou toho, že jejich skupinka bude mít patřičný respekt. A navíc je to muž, i když údajně starší, a mužský přece jen dodává skupině větší pocit bezpečí, než kdyby cestovaly pouze samotné ženy a dítě.“

„Že bych byl úplně klidný, to tedy ne,“ polknul Adam poslední dvě slova, „skoro mám chuť si pro Gala přiletět...“

„Říkala jsem, že Gal se těší nejvíce,“ přerušila ho.

„Gal pro mě znamená víc než všechno zlato světa,“ řekl pomalu. „Kdyby se mu něco stalo, já bych se zbláznil. Nevím, nakolik je Čína na úrovni, pokud jde o telekomunikace, satelitní spojení, nevím, jestli mají vůbec všude k dispozici internet...“

„Adame, nežijeme před sto lety a ani Čína nežije před sto lety. Buď klidný, než sedneme do letadla, všechno potřebné si zjistím. Přece bych s Galem neletěla do nějaké nejistoty.“

* * *

„Do Číny?“ vykulila oči v úžasu Monika a bezděky zopakovala otázku, kterou Evě položil Adam, „Gal něco o Číně povídal. My fakt poletíme do Číny?“

„Už to tak vypadá,“ usmála se Eva, „a vidím, že už patříš do rodiny se vším všudy, protože reaguješ stejně jako můj muž.“

„Být v Irvingově rodině za chůvu není opravdu nudné,“ kroutila hlavou Monika. „Nabídnout se jako au-pair byla taková moje ztřeštěnost, ale teď jsem vážně ráda, že se ti mohu postarat o děti. V téhle rodině je to pro mě jedno překvapení za druhým. Jak velkou částkou si mám na cestu přispět?“

„Přispět? Spíš bych ti měla připlatit. Vůbec netuším, kde a jak budeme bydlet, ale profesor Pcheng Čen slíbil, že se o všechno do detailu postará.“

„Kdo je Pcheng Čen?“

„Je to univerzitní profesor, zdá se být hodně vzdělaný a zcestovaný. Dita Kohnová, to je moje přítelkyně, s kterou jsme byly na výstavě v Lucerně, už si v Číně zjistila, že jde o jednoho z docentů na univerzitě! Sice zaplatila za telefon nekřesťanskou

cenu, ale museli jsme si ověřit, jak se věci mají. Ještě by nás mohl napálit nějaký podvodník.“

„Já myslela, že poletíme přes cestovní kancelář,“ podivila se Monika.

„Ne,“ vyvedla ji z omylu Eva, „takhle uvidíme Čínu opravdu takovou, jaká je. Já bych individuální cestu neriskovala, ale představ si, že s námi poletí pan profesor Kaplický!“

„Ten Kaplický z Karlovky?“

„Jo.“

„No to mě podrž. Určitě nás bude mít za hloupé husy, páprda starý. Tituly před jménem a za jménem má delší, než je celé jeho jméno a příjmení, ale jinak je to nafoukaný blb!“

„Ty máš něco proti Kaplickému, že o něm mluvíš tak nabroušeně?“

„Ne, v zásadě nic proti němu nemám,“ zavrtěla hlavou Monika. „Jenom bys měla vědět, že ten tvůj Kaplický je zrovna ta svině, co mě sestřelila u přijímaček.“

„Opravdu?“ podivila se překvapeně Eva. „Zajímavá náhoda.“

„Jo. Spíš nadělení.“

„Fajn. Teď budeš mít spoustu příležitostí mu jeho přístup k tobě vrátit.“

„To si piš, že si ho podám,“ našpulila rty Monika. „Všichni chlapi jsou stejní, mají akorát jiné ksichty, aby se dali od sebe rozeznat, ale jinak jsou jeden jako druhý. Hledat rozumného chlapa je stejně marné jako hledat chytrost v parlamentu.“

„Poslouchej,“ položila jí Eva ruku na rameno, „když už jsme u toho, víš, proč Bůh stvořil muže?“

„Ne.“

„Protože vibrátor ti na zahradě trávu neposeká,“ rozesmála se Eva, „zrovna jsem to četla v jednom mužském časopise.“

Monika se rozesmála. „Dobry, fakt.“

„A ještě jsem se dočetla,“ pokračovala Eva, „že když Bůh stvořil muže, zavolal si ho a řekl: *Mám pro tebe dvě zprávy, jednu dobrou a jednu špatnou. Kterou chceš slyšet dřív? Samozřejmě tu dobrou. Nadělal jsem ti penis a mozek. Super, páráda, křičí nadšený muž. A teď tu špatnou, zklidňuje ho Bůh.*

Dal jsem ti jenom tolik krve, že ti může fungovat jenom jedno nebo druhé.“

Monika se rozesmála a její chmury byly na chvíli pryč.

„Pan Kaplický se má na co těšit,“ řekla mnohoznačně, „udělal ze mě u zkoušek hloupou kačenu, tak já mu ji zahraji, aby viděl, co opravdu znamená, když se řekne hloupá kačena.“

„On ti fakt řekl, že jsi hloupá kačena?“ podivila se Eva.

„Ale ne,“ zavrtěla hlavou Monika, „to by si nedovolil. On mi jenom řekl, že jsem hloupá husa.“

Obě ženy se rozesmály, a aby se uvolněná atmosféra udržela co nejdéle, Eva si neodpustila ještě další dvě hlášky: „Kdybys chtěla, Moniko, vědět, proč Bůh stvořil chlapa jako prvního a ženu až potom, tak si uvědom, že vždycky se začíná do nuly. A kdybys chtěla vědět, jak vybrat z dvaceti mužů jednoho pitomce ...“

„Jak?“

„Namátkově,“ vyprskla Eva smíchy, „nemůžeš se splést.“

„Co si to povídáte?“ zeptal se Gal.

„Povídáme si o jednom pánovi, který s námi poletí do Číny,“ naklonila se k němu Monika.

„Ten pán je pitomec?“ zeptal se Gal.

„Kdepak, je to univerzitní profesor,“ řekla vážným hlasem Eva, „ne abys mu povídal něco z toho, co jsme si tady vyprávěly. Jsi už velký a víš přece, že někdy se jen tak žvaní, aby nám čas rychleji uběhl.“

„To, že je někdo vysokoškolským profesorem, neznamená ani v nejmenším, že by nemohl být současně i pitomcem,“ odfrkla Monika.

Eva se usmála a napadlo ji, že Monika nebude homosexuální, jak se o tom bavili společně s Adamem, ale že bude spíše asexuální. Prostě holka, která se bez sexu klidně obejde a sex jí prostě nechybí.

* * *

Wanda Irvingová stála před velkou nástěnnou mapou v Adamově kanceláři a držela na ruku děvčátko. Dívka měla tmavě

vlasý a uhrančivě hnědé oči. Kdyby se teď postavila vedle svého blond'atého dvojčete Gala, nikdo by v nich nepoznal sourozence.

„Podívej, Loe, tady je teď tvůj brácha s maminkou,“ ukázala prstem na mapě Prahu, hlavní město České republiky, „a odsud poletí velikánským letadlem až sem, do Pekingu, to je zase hlavní město Číny. V Praze žijí lidé, kteří se podobají více Galovi, mají většinou hnědé nebo světlé vlasý a modré nebo šedé oči, a v Číně zase žijí lidé více podobní tobě, mají černé vlasý a tmavé oči.“

„Mami, neplet' jí,“ ozval se nesouhlasně Adam, „nechceš jí snad namluvit, že vypadá jako Číňanka.“

„Jaképak namluvit,“ oponovala Wanda, „ona má opravdu trochu asijské rysy.“

„No dovol,“ pronesl Adam rozhořčeně.

„Nechci tím říci, že není tvoje, Evička by ti nikdy nebyla nevěrná, tohle máme poznají...“

„Mami nech toho,“ mávl rukou Adam.

„No ne,“ nedala se odbýt Wanda.

„Já jenom, že Gal a Loe vypadají, jako by byli každý z jiného světa, což nic nemění na tom, že oba jsou báječní a skvělí.“

Adam si vzal děvčátko do náruče a zadíval se mu do očí. Kdyby tak matka věděla, že Adam není biologickým otcem svých dětí, ale že kvůli jeho neplodnosti Eva podstoupila umělé asistované početí anonymním dárcem. Kdo může být otcem jejich dvojčat? Tato otázka mu často vrtala hlavou, a i když se jí snažil pokaždě rychle zapudit, často se vracela zpátky.

Zpočátku si s touto otázkou nezahrával, ale s dobou, po kterou dvojčátka rostla, v něm více a více vrtal červ zvědavosti. Peršané mají chytré přísloví: *Voňavku posuzuj podle vůně, ne podle řeči prodavače*. V duchu této moudrosti si snažil představit biologického otce svých dětí a dumal nad tím, co ho přivedlo k tomu, že daroval své sperma k umělému oplodnění neznámé ženě.

„Jen aby se jim v Číně nic nestalo,“ odvedl Adam řeč jinam. „Eva si sice umí poradit se vším, ale Čína je pro ni velká neznámá. Naštěstí s nimi letí nějaký docent z univerzity, tak snad se tam o ně budou dobře starat.“

„Poznat svět nikomu neuškodí,“ pohladila Wanda děvčátko po vlasech a vzala si ho zpátky do své náruče, „vždyť to musíš vědět sám. Něco jsi se nás natrápil, když jsi v mládí zmizel z našeho domu. Co nás stálo nervů, než jsme tě našli ...“

„A tátu to stálo život, ani nevíš, jak je mi všechno líto,“ vzdychl Adam.

„Lehkomyslnost a neštěstí jsou staří společníci a čas nevrátíme zpátky. Zaplať pámbůh ty jsi živ a zdrav, máš ženu a dvě krásné děti, dokonce i firma prosperuje a funguje, jak má. Co víc si můžeš přát? Jestli se táta na náš život odněkud ze záhrobní dívá, musí být spokojen. Žijeme v klidu a v pohodě a takový život by nám jistě přál.“

„Jenom ať se nepřižene nějaká bouřka,“ prohodil Adam.

„Bouřky patří k životu stejně jako sucho a bezvětrí,“ odpověděla Wanda, „slabé smetou a silné dělají ještě silnějšími. Jenom hlupák, který vyplouvá na moře, si může myslet, že hladina bude pořád rovná jako zrcadlo.“

„Možná jsem přece jenom měl letět s nimi,“ zabručel Adam.

„Možná jsi měl,“ nadzvedla Wanda své prošedivělé obočí, „ale sám víš, že už je pozdě, za pár hodin startují.“

„Jako bych slyšet blížící se hrom,“ řekl Adam potichu.

„Nesýčkůj, Adame, podívej. Venku svítí slunce.“

„Svítí sluníčko,“ zaradovala se Loe, „půjdeme ven?“

„Jistě,“ usmála se na ni Wanda. „Sedíme tu jako v nějakém orlím hnízdě a ještě svými řečmi přivoláme neštěstí.“

„Mami,“ vzal jí Adam svoji dceru z náručí a přitiskl ji k sobě, „mám takové divné tušení, jako bych řídil loď, kterou přestává poslouchat kormidlo.“

„Nesýčkůj, Adame, opravdu,“ vzdychla Wanda ustaraně, „nebo z tebe budeme obě nervózní. Proti osudu nic nenaděláš.“

* * *

Eva, Monika a Gal seděli na kufrech v odletové hale pražského letiště Ruzyně a Monika Evu pobízela: „Tak mi ještě něco hezkého o těch chlapech pověz. Nebo mi řekni, jak se jmenuje ten časopis, z kterého máš svoje rozumy.“

„Časopis se jmenuje Maxim, ale je opravdu spíš pro chlapy než pro ženské. Dozvíš se tam mimo jiné i to, že mužská představa romantické večere je sex, všechno ostatní je jen zdržování. Taky se tam dočteš, že jediní dobře oblečení chlapi jsou ženatí, protože jim oblečení vybírá manželka ...“

„Neruším? Dobrý den, já jsem Kaplický, David Kaplický a podle složení vaší malé skupinky soudím, že spolu poletíme do Čínské lidové republiky. Snad jen nám ještě chybí jedna kolegyně a pan profesor Pcheng Čen.“

Eva i Monika se usmály a podaly příchozímu ruku.

„Prosím vás, dámy, myslíte, že jsem vhodně oblečen?“

Obě jej sjely pohledem a Eva řekla: „Moc vám to sluší. Čekala jsem starého pána, a zatím ...“

„Je mi padesát,“ skočil jí s úsměvem do řeči, „a romantický večer pro mě znamená posezení při svíčkách, věřte mi.“

„Vy jste nás poslouchal?“ zamračila se Monika.

„Neposlouchal,“ zavrtěl hlavou, „jenom jsem zaslechl konec vašeho rozhovoru. Zajímavé, ale mimo realitu. Člověk se tak lehce zmýlí! Například já jsem svobodný, chcete-li šťastně rozvedený, žádná manželka mi šaty nevybírá, a vidíte. Můj oblek jste pochválily. Buď tedy nejsem chlap, nebo mám manželku. Jestliže ani jedna z daných veličin neplatí, nemohu být v duchu vašich závěrů dobře oblečen. A přece jsem dobře oblečen.“

„S vámi si asi užijeme, co?“ vyprskla Eva.

„Lidé žijí v neustálém koloběhu bludů, jinak by se unudili k smrti,“ odpověděl, „a pnutí mezi ženami a muži náš život úžasně osvěžuje zejména proto, že jako odlišná pohlaví nejen vypadáme trochu jinak, ale i myslíme trochu jinak. Když Robinson Crusoe stavěl ohradu kolem své jeskyně, nenechal v ní žádný otvor, ale přelézal ji po žebříku, protože opevnění bez otvoru mu vytvářelo pocit většího bezpečí. Kdyby takové opevnění stavěla žena, udělala by jistě nějaký uzavíratelný vchod, aby se cítila pohodlněji. Tohle je fakt, nicméně o mužích i ženách kolují u opačných pohlaví kvanta předsudků, kterými se na první pohled hlavně bavíme, ale kterým více méně i věříme. Například se prý stalo, že jakýsi muž upozornil pokladní v supermarketu, že se spletla o rovnou tisícovku. Když se na něho obořila, že už je na reklamaci

pozdě a měl si toho všimnout hned, jak mu dávala peníze nazpět do dlaně, tak jenom s pokrčením ramen odvětil: *Když nedáte jinak, tak já si tu tisícovku nechám.* A odešel.“

Monika se na profesora stále ještě mračila a neodpustila si štíplavou poznámku: „Ale nevyvrátíte mi přesvědčení, že muži se považují za chytřejší a plnohodnotnější bytosti než ženy.“

Profesor se na ni podezřívavě podíval. „Vás na mě něco žere, že ano. Vidím vám to na očích. Ven s tím. Já to unesu a bude se nám dýchat líp, vzduchu je tu dost pro oba.“

„Co?“ vyhrkla trochu překvapeně a trochu bázně Monika.

„Vy si, slečno, o mně určitě myslíte v souladu s Freudem a materialisty, že stejně jako všem chlapům mi stačí k životu chleba s máslem a pravidelný orgasmus. Mýlíte se. Něco vám na mně vadí, cítím to, protože je mojí profesí zkoumat myšlenkové pochody jiných lidí. Vnitřní zloba připravuje člověka o svobodu a vede ho do samoty. Přitom stačí jen málo a člověku se dýchá líp. Stačí se vypovídat. Každá frustrace je zárodkem duševní krize, což je svým způsobem nemoc, která se dá léčit tím, že vypovídáním se vrátíme do výchozího zdravotního stavu, nebo také tím, že se prodereme silou vůle skrze duševní nemoc k novému už zdravému základu své psychiky. Škoda že nejste mojí studentkou, slečno ve vašem věku ...“

„Vždyť vy jste mě vyhodil od přijímaček,“ vmetla mu ostře do tváře, až se sama lekla příkrostiti a síly svého hlasu.

Čekala něco jako omluvu nebo zmatené vysvětlování či zdůvodňování, ale on se hlasitě rozesmál a jenom stručně podotkl: „A je to venku. Už se vracíme k vašemu zdravému jádru. Možná máte v sobě dlouho pěstovaný pocit, že jsem vám u zkoušek nechtěl rozumět nebo jsem si z vás dělal legraci nebo jsem vás dokonce urazil. Je to moje běžná praxe při přijímacích pohovorech. Vytvořím hraniční, někdy skoro absurdní situaci, v níž člověka pozoruji, a pak si teprve o něm dělám obrázek. Při nic neříkajícím rozhovoru poznám prd. Já si u pohovoru zkoušeného člověka pěkně izoluji od okolí, pak ho rozhodím, uvedu do zmatku, následně se do něj vcítím a až v této chvíli jsem schopen povznést se nad své předsudky a odhalit jeho skutečnou hodnotu. Jenom tak mohu předejít tomu, že mi někdo předvede perfektně nacviče-

nou etudu, u které není možné posoudit jeho inteligenci a studijní předpoklady, maximálně snad lze vyzozorovat, jestli má dobrou paměť a čistou košili. Není snadné posoudit a analyzovat někoho, koho vidíte pár minut a vlastně o něm nic nevíte. Přijímací pohovory jsou střelbou do tmy, ničím víc, a já se jenom snažím alespoň trochu objektivně do zmíněné tmy nahlédnout. Když při zkouškách uvádím studenty do rozpaků, vypadám jako nelida, ale je to neobjektivnější přístup, jakým jsem schopen objektivně posoudit jejich osobnost a snad i studijní předpoklady.“

„Ale to je krutý přístup, vždyť jsou to skoro ještě děti, neúspěch u zkoušky je může poznamenat na celý život,“ podotkla Eva.

„Teď mluvíte jako milující matka,“ usmál se profesor. „Matky chtějí ze své přirozenosti ochraňovat a kultivovat, ale život je ve své podstatě stejně barbarský jako před tisíci lety. Já jsem muž a muži odjakživa hledají kolem sebe sílu a schopnost postavit se nepřízni osudu. Mezi muži a ženami přetrvává v pohledu na některé věci jakési prarozdělení rolí. Ale hledejme důsledky. Malé dítě zvyklé na máminu bezpečnou náruč ztracené v hypermarketu bude stát v koutě, naříkat a plakat, kdežto malé dítě zvyklé na mužský přístup bude možná také řvát, ale bude mámu aktivně hledat. A vám, slečno Moniko, jsem zřejmě v určité době přestříhl šňůru vašich představ a možná prostor řezu či stříhu ještě stále pobolívá. Vy si asi myslíte, že se rána nezahojí nikdy. Omyl. Spolu budeme mít po dobu návštěvy Číny tisíce možností přestřížené místo navázat a sjednotit a věřte mi, že pachů staré rány se velmi rychle rozplyne. Pro začátek si jako starší dovolím nabídnout vám a paní Irvingové tykání. Já jsem David.“

Monika mu trochu bázlivě podala ruku: „Monika, ale nevím, jestli vám dokážu tykat.“

„Dokážeš,“ odvětil přesvědčivě.

„Eva,“ podala mu ruku Eva a trochu se začervenala, „taky s tím tykáním budu mít chvíli problém, máte tolik titulů ...“

„Titulů?“ zahrál překvapeného. „Jsem přece jenom chlap a na chlapa máte obě hodně podobné názory. Tituly netituly. Víte, děvčata, co mají společného chlapi a cibule?“

„Ne,“ vykulila trochu nechápavě oči Monika.

„Svlečeš je a brečíš,“ rozesmál se David.

„Vždy se nebrečí, pane profesore, já jsem Dita Kohnová. Poletím do Číny s vámi. Tykání se týká i mne?“ objevil se znenadání Evina přítelkyně.

„Jistě, těší mě,“ podal jí ruku. „Platí i pro tohoto mladého muže, jsme přece jedna parta, ne?“ naklonil se ke Galovi.

„Já jsem David,“ pohladil ho po vlasech.

„Já vím,“ přikývl Gal, „vy jste ten pitomec, jak říkala máma.“

Eva nestihla zareagovat, jenom omluvně zakoktala: „Gal ještě neví, co mluví, promiňte, propána, to je trapas, mluvili jsme o mužích obecně, v žertu a nadsázce, promiňte...“

„Snad si tykáme, Evo,“ napřímil se David a nasadil překvapivý obličej: „Ten mládenec se mi líbí. Takový mladíček a už mě dokáže postavit do hraniční situace. Pro začátek bychom mohli slovo pitomec podrobit všeobecné diskusi, co říkáte?“

* * *

Let s jediným mezipřistáním proběhl rychle a docela pohodlně, malý Gal většinu času prospal a profesor Kaplický s profesorem Pcheng Čenem, který se dostavil k odletu na poslední chvíli, vedli sáhodlouhé odborné diskuse a vystačili si sami.

Dita Kohnová lehce přebrala, protože jí zachutnal letuškami podávaný koňak, a tak poslední dvě hodiny strávila spíše na záchodě než na svém sedadle.

Eva s Monikou sledovaly filmy a obě se skoro rozbřečely, když hrdina posledního filmu umíral v dojemné scéně na konci romantického příběhu.

Letadlo po tisících kilometrech klidného letu stejně klidně přistálo a lidé se začali připravovat na výstup.

„Když dovolíte,“ obrátil se na skupinku svých přátel Pcheng Čen, „půjčil bych si vaše pasy a vyřídil bych formality za vás, stejně jako jsem to udělal i v Praze. Jste mými osobními hosty a považoval bych za nezdvořilé, kdyby vás celníci a policisté obtěžovali nějakými prohlídkami.“

Všichni až na Davida mu podali pasy.

„Já bych si rád prošel všemi kontrolami jako běžný turista,“ omluvil se David, „ať mám Čínu zafixovanou v paměti takovou, jaká doopravdy je. Se vším všudy.“

„Jistě,“ usmál se Pcheng Čen, „osobní prohlídka nepotrvá déle jak tři hodiny a formality s papírováním zaberou maximálně hodinu. My na vás zatím počkáme v autě na parkovišti před letišťem.“

„Říkáte dohromady čtyři hodiny?“ užasl David.

„Když nenastanou komplikace,“ přikývl Pcheng Čen, „ale chcete-li ten proces absolvovat, ať máte představu, jak důsledně chrání Čínská lidová republika své území a své zájmy před infiltrací nežádoucích osob a materiálů, nebudeme vám bránit. Já jsem chtěl pouze usnadnit...“

„Tady je můj pas,“ sáhl David do tašky, „zase až tak důsledný v poznávání Číny být nemusím.“

Podal Pcheng Čenovi červený pas s velkým státním znakem a nápisem Evropská unie, Česká republika.

Ulehčeně si vydechl, že se na poslední chvíli zbavil potencionálních problémů, a usmál se na starostlivého čínského kolegu. „Díky a omlouvám se, příště se rychleji podřídím vašim radám, přece jenom platí: Jiná země, jiný mrav.“

V následujících týdnech a měsících Prof. PhDr. David Kaplický, Ph.D. toho okamžiku nesčetněkrát litoval.

Kdyby si prosadil svou, nemusely možná následující události přinést jejich malé skupince nepředstavitelné utrpení a některým i bolest a smrt.

* * *

„Myslím si, že už by měli být na místě,“ řekl Adam, „ale Eva se ozve až zítra, slíbila, že pošle mail. Žádné letadlo podle aktuální na internetu nehavarovalo, tak můžeme být klidní.“

Wanda si ulehčeně vydechla, protože od chvíle, kdy se před lety dozvěděla tu neuvěřitelně tragickou novinu, že její manžel Jack Irving zahynul při leteckém neštěstí, neměla tento způsob dopravy ráda.

„Díky bohu,“ pronesla potichu, „já už se do Číny nikdy nepodívám, ale těším se na fotografie, které nám přivezou ukázat.“

„Čína je v současnosti moderní zemí,“ řekl Adam, „v každém obchodě ve světě se dnes prodává část zboží vyrobeného v Číně. Číňané umí úžasně napodobit jakýkoli výrobek a vylepšit ho. Na rozdíl od Vietnamců, kteří na tržištích po celém světě prodávají nedokonalé plagiáty, vyrábí Číňané plagiáty, které se od originálů téměř neliší, a mimo jiné i proto dnes většina světových nadnárodních koncernů šije všechno od bot až po pánské obleky právě v Číně. Když k tomu člověk připočítá levnou pracovní sílu, není co řešit. A že je čínské zboží nekvalitní? To je jenom mýtus. Tu a tam vyrobí šmejda jako všude jinde. Ale jinak jsou Číňané pracovitým a zručným národem schopným produkovat skvělé výrobky.“

„Podle tebe je Čína moderní zemí? Já jsem ji vždycky považovala za agrární komunistickou baštu. Za zemi útlaku a nesvobody. Za zemi nevzdělaného tyrana, barbarského Mao Ce-tunga, který za kulturní revoluce ožebračil celý národ.“

„To bylo kdysi, mami. Dějiny jdou dopředu. Dneska je Čína mnohem tolerantnější, svobodnější a liberálnější než za Mao Ce-tunga.“

„Vždyť tam na nějakém náměstí ještě nedávno postříleli lidi,“ namítla Wanda.

„Vím,“ přikývl Adam, „ale buď si jistá, že teď se tam žije už docela svobodně, dokonce tam chystají olympiádu. Eva cestuje na pozvání nějaké univerzity, já si ty čínské názvy nedokážu zapamatovat, bude se tam s Galem mít jako v bavlnce. Neboj.“

* * *

Automobil, do kterého Pcheng Čen usadil své hosty, připomínal velký osobní vůz, ale když se do něho nasoukali, zjistili, že jde vlastně o devítimístný mikrobus.

Ve voze seděl řidič, který se přátelsky usmíval, a vzadu v zavazadlovém prostoru dřepěl jeden uniformovaný muž, snad policista.

„Zajistil jsem doprovod policie,“ potvrdil cestujícím jejich předpoklad Pcheng Čen, „žádné kontroly nás nebudou obtěžovat. Jak jsem slíbil, pojedeme automobilem, abych vám mohl ukázat, jak naši lidé žijí. Navštívíme venkov, ukážu vám i klášter, no a potom už zamíříme na univerzitu. Vyhovuje vám takový program, anebo chcete změnu?“

„Naprosty vyhovuje,“ odpověděla Dita. „Rádi se podíváme na venkov, abychom se seznámili s tím, jak žijí obyčejní lidé.“

„A mě zase zajímají kláštery. Umí alespoň někteří mniši anglicky?“ pokýval hlavou David Kaplický a spokojeně se usmál.

„Zpravidla ne,“ odpověděl s omluvným pokrčením ramen Pcheng Čen, „ale možná bych vám mohl nabídnout něco speciálního. Zcela mimořádného. Máme tu v Číně spousty míst, o kterých toho není ve světě až tolik známo. Dámy například v Praze hovořily o dalajlámovi. Napadlo by vás, že v roce 1954 14. dalajláma v doprovodu pančenlámy přátelsky a v plné shodě besedoval v některých klášteřech a v Pekingu s představiteli Číny i se samotným Mao Ce-tungem, později svým úhlavním nepřítelem?“

„A taková místa bychom mohli vidět?“ zeptala se nadšeně Dita.

„S jistými obtížemi ano,“ přikývl Pcheng Čen. „Znamenalo by to ovšem malý letecký přesun.“

„Peníze nejsou tak závažný problém, cestu letadlem si zaplatíme. Když už jsme tady, rádi uvidíme co nejvíce zajímavostí, pokud ovšem Davidovi nenarušíme jeho jednání na univerzitě,“ pronesla Eva pomalu.

„Jste mými hosty,“ řekl Pcheng Čen, „a já si považuji za čest ukázat vám naši zemi v celé její kráse. Dokonce můžeme let uskutečnit tak, abychom mohli z výšky pozorovat Velkou čínskou zeď.“

„Skvělé,“ neudržela se Dita.

„A žádné peníze nechci,“ usmál se Pcheng Čen. „Naše univerzita má jisté fondy, které jsou určeny právě pro takové příležitosti, jakou je vaše návštěva. Host je v Číně vždy považován za požehnaného a spokojený host je požehnáním pro nás.“

„Já se proletím nad Čínou rád,“ souhlasil David Kaplický. „V něco takového jsem tedy vůbec nedoufal.“

„I pro Gala to bude zážitek,“ přidala se Eva.

„Fajn, jenom něco vyřídím,“ uklonil se nepatrně, a přece obřadně a s noblesou Pcheng Čen.

Poté vystoupil z auta a skoro deset minut telefonoval. Pak se vrátil zpět a vítězně, skoro hrdě, oznámil: „Vše je zařízeno, letadlo se připravuje.“

„Sakra, to je ale logistika,“ pronesl obdivně David. „U nás by zařizování letu trvalo alespoň dvacet čtyři hodin.“

„Tady jsme v Číně,“ usmál se Pcheng Čen, „a v naší zemi, má-li člověk správné konexe, jde spousta věcí zařídit velmi rychle a operativně.“

Za chvíli už projížděli malými čínskými městy a vesnicemi, povídali si o všem možném, až David poprosil o zastávku.

„Chtěl bych si udělat pár fotek,“ řekl. „Pokud vím, žije v Číně devět set milionů zemědělců a nikde jinde neexistuje podobně velká skupina lidí, o nichž svět neví prakticky vůbec nic.“

„Dobrý nápad,“ souhlasil Pcheng Čen. „Kdo z vás chce, udělejte si fotografie podle libosti. Ale letadlo čeká a já jsem slíbil, že přijedeme na čas. Povídání se zemědělci bych nechal na pozdější dobu, jestli dovolíte, ještě bude spousta příležitostí...“

„Dobrá,“ pokýval hlavou David, vzal si foťák a vystoupil z auta, „budu hned hotov.“

Za blízkým poličkem ohraničeným hromádkami kamení se ihned vynořily hlavy dětí a zvědavě Davida pozorovaly.

Stihl udělat čtyři fotografie, ale to už ho Pcheng Čen pobízel k návratu do auta.

Jenom co David dosedl zpátky na své sedadlo, řidič zařadil rychlost a v oblacích prachu pokračovali v jízdě po šotolinové cestě plné výmolů, která teď už jenom tu a tam procházela vesnicemi, kde vedle chatrčí z bahna a suché trávy vyrůstaly i zcela moderní cihlové domy.

„Byly tam nějaké děti,“ otočil se David k Pcheng Čenovi. „Myslel jsem, že politika jednoho dítěte způsobila vylidnění mnohých oblastí a děti tu skoro neuvidíme.“

„Naopak,“ odpověděl Pcheng Čen. „Tato politika více méně zkrachovala a je exemplárním příkladem toho, jak umělé zásahy do přirozenosti věcí mrzačí svět a život kolem nás. Víte vůbec, jak se zrodil nápad vnést do praxe tuto zhovadilost? Sung Ťi-

-an, odborník na jadernou energii, si načmáral na obálku při jednom komunistickém vojenském sympoziu pár vzorců a začal počítat. K propočtům populačního růstu využil vzorce pro výpočet trajektorie střel a dospěl k tomu, že růst populační křivky Čínu v budoucnu zadusí. Nejvyšší představitelé komunistické strany požádali o upřesnění výpočtů. Sung Ťi-an si tedy vytvořil tým a shromáždil prognózu demografického vývoje Číny při jednom, dvou a třech dětech v rodině. Vládcové se zhrozili možného nárůstu populace a vyhlásili politiku jednoho dítěte v rodině. Jak už to ovšem bývá, úřednictvo a byrokracie dotáhli tuto politiku do absurdního stavu, kdy referenti v podnicích a městech, místní úředníci ve vesnicích a další potentáti si osobovali právo sledovat i takové záležitosti, jako například menstruační cykly u žen.“

„Hrozné a nepředstavitelné,“ zakroutila hlavou Eva.

„To zdaleka není všechno,“ rozhodil rukama Pcheng Čen. „Na jedné straně se alespoň trochu uvolnila ekonomická svoboda, na druhé straně došlo k exemplárnímu příkladu toho, kam vede direktivní způsob vládnutí. Místní úředníci a policisté si vynucovali politiku jednoho dítěte nesmírně brutálními metodami. Ženy byly z jejich strany podrobovány ponižujícím prohlídkám, ty, které nedovoleně otěhotněly, byly zatýkány a často neodborně přivedeny k potratu, a to i v osmém měsíci těhotenství. Svým způsobem místní úředníci řídili reprodukční cyklus u rodin, zejména u rodin zemědělců, jako by šlo o hospodářská zvířata. Ve své době bylo v Číně osmdesát tisíc úředníků, kteří se nestarali o nic jiného než o prosazování politiky jednoho dítěte.“

„Nedokážu si něco podobného v praxi ani představit,“ vydechla Dita.

„A to vás chci ušetřit nechutných a obscénních podrobností, které jsou pro člověka západní kultury a civilizace nepochopitelné. Nicméně na přelomu 70. a 80. let dvacátého století se začali zemědělci bouřit a připravili o život část stranických úředníků odpovědných za populační politiku. Vždyť většina rodin chtěla mít mužského potomka, a tak byly některé holčičky po mnoho let ihned po narození usmrcovány, aby si rodiny mohly pořídit vytouženého chlapce.“

„Šílené,“ zašeptala Eva, „a to se nenašel nikdo, kdo by s tím něco udělal?“

Pcheng Čen se na ni podíval a stejně tiše odpověděl: „Našla se spousta lidí a téměř všichni za svoji snahu zaplatili životem. Přitom se opravdu muselo s omezením populace něco dělat. Vezměte si, že v roce 1750 měla Čína 145 milionů obyvatel, v roce 1850 už 430 milionů a dnes, na začátku jednadvacátého století, má 1,3 miliardy obyvatel, kteří hospodaří zhruba na sto dvacetí až sto třiceti milionech hektarů. Jak se užíví?“

„Mlčím,“ pronesl David pomalu, „protože zatím mám málo informací k tomu, abych mohl odpovědět. Faktem je, že mnoho lidí ve světě si myslí, že v Číně žije už tolik obyvatel, že musí málem stát jeden na druhém, aby se vůbec do měst a do vesnic vešli. Jenže my teď jedeme skoro pustou krajinou bez lidského osídlení, tak to asi taková hrůza nebude. Ale zajímá mě další věc. Jedna až dvě generace, počítám-li správně, rodila téměř výhradně chlapce. Ano?“

„Více méně ano,“ přikývl Pcheng Čen.

„Jestli mě odhad neklame, pak dnešní generace dvacátníků a třicátníků je převážně mužskou populací.“

Pcheng Čen se na okamžik zamračil: „Počítáte naprosto správně. Pro mnohé muže je současný život bez možnosti nalézt vhodnou ženu a pořídit si rodinu velkým problémem i strašlivým utrpením. Psychickým i fyzickým. Je to zejména problém venkova.“

„Čím větší utrpení, tím větší příležitost k růstu,“ usmál se David. „Tímto tvrzením se řídili už staří Římané.“

„I my se jím řídíme,“ usmál se Pcheng Čen. „V Číně se čím dál více uplatňují tržní principy a potenciál trhu je právě v této oblasti téměř nevyčerpatelný.“

„Jak to myslíte?“ zeptal se David.

„Myslím to tak, že v Číně dnes není cennějšího artiklu než půvabných mladých děvčat bez ohledu na to, zda jsou z měst či z vesnic.“

„Chcete říci, že ...,“ pokusila se Eva formulovat přesněji, ale Pcheng Čen ji přerušil:

„Chci říci, že zprostředkovatelské a sňatkové agentury mají v dnešní Číně zlatý důl.“

„Čína jako jednotný stát neumí nebo nemá sílu řešit tuto disproporci?“

„Ne,“ usmál se Pcheng Čen, „abychom si rozuměli, Čína nikdy nebyla a není jednotlým a zcela jednotným státem. Žije zde na 56 národů a národností, máme roviny i hory, pouště i obrovské řeky – Žlutou, Dlouhou, Perlovou, máme moře, máme za sebou taky dva tisíce let vlády různých dynastií, máme mladou republiku vzniklou až ve dvacátém století, přitom se život lidí v tomto nejstarším státě na světě po tisíciletí prakticky nezměnil. Dvě procenta elity, která vládne všem, celé zemi, a zbytek stěží gramotných lidí, zejména vesničanů.“

„Když vás tak poslouchám, za těch pár dnů asi Čínu příliš nepoznáme, vidíte.“

„Poznáte ji docela dobře,“ usmál se Pcheng Čen. „Podívejte, jsme skoro na letišti a letadlo už na nás čeká.“

Projeli tři ostré zatáčky, pak stoupali táhlým kopcem nahoru, a když dorazili na horizont kopce, řidič ubral plyn a přibrzdil.

Bez jediného slova ukázal rukou vpravo.

Stála tam moderní cessna a pilot v modré kombinéze prohlížel podvozek nablýskaného stroje.

„Bál jsem se, že poletíme nějakou rachotinou,“ pokýval uznale hlavou David, „ale tohle letadlo vypadá, jako by právě sjelo z výrobní linky.“

„Říkal jsem,“ pronesl hrdě a pyšně Pcheng Čen, „že Čína jde díky uplatňování tržních principů rychle nahoru.“

Malý Gal se rozběhl k letadlu a vesele mával rukama. „To letadlo je jako moje hračka, kterou jsi mi dala k Vánocům, že jo?“

„Ano,“ doběhla ho Eva, „ale musíš dávat pozor, letadla jsou nebezpečná.“

„Nebezpečná? Přece jenom létají. Tohle není vojenská stíhačka.“

„Ano, jistě, létají. Ale můžou tě přejet jako auta, můžou tě praštit do hlavy, můžou ti ...“

„Já bych chlapce tak neděsil,“ brzdil ji Pcheng Čen. „Tenhle typ cessny je jedním z nejbezpečnějších letadel na světě. Létá

na všech kontinentech a vykazuje nejnižší procento nehod v poměru k deseti tisícům letových hodin. A to s těmito stroji létají mnohdy i úplní amatéři.“

Pilot, starší Číňan, podal všem pasažérům ruku, a když se letoun odlepil od země, slušnou angličtinou všechny navadil: „Poletíme dvě hodiny, a jak budeme nad Velkou čínskou zdí, dám vám vědět.“

A skutečně, po necelých dvou hodinách pilot oznámil, že jeden z divů světa, i když neoficiálních, je vlevo pod letadlem zřetelně vidět.

Všichni nadšeně shlíželi na stavbu, kterou si dosud mohli prohlédnout pouze ve filmu nebo ji znali z knih a pohlednic.

David fotil jeden snímek za druhým, naštěstí jeho digitální fotoaparát měl kapacitu téměř tisícovky snímků, a tak se nemusel nijak omezovat.

Letěli nad zdí asi deset minut a nemohli se nabažit toho úžasného pohledu.

„Přiliš se takové věci neví, ale v základech stavby je pochováno mnoho dělníků, kteří nepřežili překotné budování zdi. Dřina byla strašlivá a tisíce lidí se udřely k smrti. Než by jim kopali hroby, pohřbívali je přeživší přímo do udusané hlíny, která tvoří na mnoha místech nitro stavby. Ale nekazte si dojem odvrácenou stranou krásy a velkoleposti, i když vlastně všechno krásné a velkolepé na světě má svoje třinácté komnaty, jenom se o nich lidé bojí mluvit, natož je otvírat. Všechna krása světa se rodí v bolestech.“

„Myslela jsem, že až na okrajové části je Čína rovinatou zemí,“ obrátila se na Pcheng Čena Dita, „ale zatím vidím samé hory!“

„Naše země má mimo roviny a pouště i nádherné horské hřebeny protínající ji jak ze severu na jih, tak z východu na západ. Do krajiny se navíc zařezávají tři velké řeky – Žlutá na severu, Jang-c' na jihu a Perlová. Cizinci si často myslí, že zobrazení našich hor na malbách a pohlednicích je nerealistické a kýčovitě, ale nemají pravdu. Klima, hydrologie a geologie vykouzly na velkých územích překrásné scenerie jako vystřižené ze snů: hluboká údolí, holé skály i strmé hory porostlé bohatou faunou. A to nemluvím o světoznámém a trochu až mysticky pojedná-

vaném Tibetu a okouzlujícím Himálaji. Ale na povídání budeme mít ještě spoustu času, stejně jako na mnoho dalších věcí. Když dovolíte, na chvilku zajdu za pilotem, kochejte se pohledem dle libosti,“ řekl Pcheng Čen.

Dveře pilotní kabiny se za ním zavřely, a kdyby byli pasažéři v letadle pozornější, všimli by si, že teplota v prostoru pro pasažéry o něco narostla a z mřížek klimatizace začala proudit lehounce nakyslá vůně.

Ale pohled na jeden z divů architektury táhnoucí se jako stuha přes pohoří dole pod nimi byl natolik úchvatný, že jim podivná vůně ani nepřišla na mysl. Každá země má svůj vějíř vůní, proč by Čína nemohla vonět zrovna nakysle?

Do pěti minut všichni až na Gala tvrdě spali.

* * *

Sharon Adlerová, generální ředitelka společnosti International Mining Company, zvedla sluchátko telefonu a vyhrkla: „Adame, přijed'. Zdá se, že jsme dosáhli svého. Smlouva je přichystána k podpisu.“

„Oni se opravdu rozhodli prodat?“ pronesl Adam nevěřicně. „Víš, co to znamená?“

„Staneme se největším hráčem na trhu,“ rozesmála se Sharon. „Kdyby se toho dožil Jack, otevřel by nějaké dobré víno a řekl by mi: Milé děvče, tak jsme to přece jenom dokázali. Ale co teď dál? Máme ještě vůbec nějakou motivaci zkoušet cosi dalšího, když jsme na vrcholu nebo stojíme těsně pod ním?“

„Sharon,“ zareagoval po malé chvilce Adam, „motivace se najde vždycky, jenom se člověk musí dívat kolem sebe, a v tom o tebe nemám strach. Ty se umíš dívat zatraceně dobře. Teď sednu do auta a fičím za tebou. Po cestě koupím nejlepší víno, které bude k mání. Neumím sice tak hezky vyprávět, jako to uměl můj táta, ale můžeme ho alespoň symbolicky vzít mezi sebe.“

„Jak to myslíš?“

„Vypijeme tu flašku na hřbitově u jeho hrobu, jestli ti to nepřípadá příliš morbidní.“

„Koupím kytku,“ špitla.

„Vzpomínáš, co říkal hrobník tehdy v Austrálii, když jsme hledali zloděje našeho zlata?“

„Nevím, co máš na mysli.“

„Hřbitovy patří k nejkrásnějším místům na světě, přestože z nich mají mnozí lidé tíseň. A člověk se musí ptát proč? Přece na hřbitovech už není ani památky po lidské zlobě, po lidských vášních a trápeních, tady vše odpočívá v klidu, míru a smířlivém vyrovnání. Často nám tyto věty opakoval, až by člověk řekl, že vrcholem života je zakotvení na svém posledním místě mezi řadami hrobů. Sejdeme se u táty za hodinu, souhlasíš?“

„Za hodinu,“ přitakala.

Adam položil sluchátko a zavolal do pokoje, kde si hrála Wanda s vnučkou: „Mami, musím do firmy, pohlídáš Loe a dáš ji pak spát?“

„Jistě, Adame, a co se stalo tak překotného, že musíš najednou odjet?“

„Kupujeme Samuelsona, našeho posledního opravdového konkurenta. Teď už nám nikdo nebude šlapat na paty. Budeme největší firmou...“

„Adame, moc se neraduj, je dobře, když člověku někdo šlape na paty,“ přerušila ho matka, „chrání to před pohodlností a udržuje pozornost. Zrušením svého konkurenta můžeš zničit i sebe.“

„Ale mami,“ řekl s veselými plamínky v očích, „my nezpohodlníme, naopak. My budeme expandovat dál, jenom do dalších oblastí, když už jsme si na našem písečku schlamstli celý tržní koláč.“

„Jenom abyste byli šťastní,“ zabručela a on nechápal, proč je najednou tak odtazítá. „Žádná expanze a žádný majetek nenahradí štěstí. Já nepotřebuji, aby tvoje firma, Adame, byla největší a nejmocnější, já si přeji, abys ty, Eva a vaše děti, abyste prostě zažívali pohodu a štěstí, aby vás štěstí provázelo bez ohledu na to, jestli máte takový nebo makový tržní koláč...“

„My jsme přece šťastní,“ pohladil mámu po ruce a sklonil se pro dceru, „a doufám, že ty jsi s námi šťastná taky, mami.“

„I ty, no to se ví, že ano, Loe,“ přivinul dceru k hrudi. „Kdo ví, co teď dělá náš Gal.“

„A co dělá máma?“ zeptala se Loe.

„Netuším,“ pokrčil rameny. „Ale asi se mají skvěle a budou nám o Číně jistě všechno vyprávět. Až se vrátí domů, pořádně je vyzpovídáme.“

* * *

„Už jsou v limbu, stačí, ne?“ zeptal se pilot.

„Ještě jim trochu přifoukni, ať nezlobí.“

„Mohl bych zabít dítě ...“

„Dítě je nám k ničemu,“ mávl rukou Pcheng Čen, „přidej jim, ať nedělají problémy.“

„Dobrá, a k čemu nám bude dobrý ten chlap?“

„Zlomíme ho a bude nám dělat nárazník. Ženské vytržené ze svého prostředí se musí vypovídat, aby se srovnaly. Bílým ženským nabídneme jako zpovědníka bílého chlapa. Je vzdělaný, chytrý a umí počítat. Dojde mu, že nejlépe pro něj bude, začne-li spolupracovat. Možná bychom ho mohli nechat žít, pokud by pochopil svůj úkol a dokázal jim vysvětlit jejich úlohu. Třeba by mohl být správcem jako Wang a starat se nám o bílé zboží. Wangovi necháme Čiňanky.“

„A když odmítne?“

„Tak ho Wangovi předhodíme. Když si s ním bude Wang před očima bělošek dlouho a vynalézavě hrát, ony pak rychleji změknu a dozrají, aby mohly být nabídnuty zákazníkům. Ta mladá je moc hezký kousek, co říkáš? Skoro škoda se jí zbavovat.“

„Jo, a ty dvě starší půjdou na dračku taky.“

Pilot zapnul autopilota a odepnul si pásy.

„Už bude plyn odsátý, rád bych si zboží prohlédl.“

„Jo,“ přikývl Pcheng Čen. „Jsem zvědavý, co mu řekneš. Ještě nikdy jsme nic podobného neměli, uvidíme, jak se s bílým zbožím dá pracovat.“

Pilot vešel do kabiny pro cestující a zamířil k Monice. Odhrnul jí vlasy z obličeje a prohlédl si její tvář. Pak jí vyhrnul tričko a zkušeně prohmátl prsa.